



WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28, 10-448 OLSZTYN ☎ (89) 522-79-00, fax. (89) 522-79-01, e-mail: olwu@up.gov.pl

Kształcenie ustawiczne w aspekcie publicznych służb zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r.

Olsztyn, 2013 rok

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
1. KSZTAŁCENIE USTAWICZNE	5
1.1. ROLA PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA W KSZTAŁCENIU USTAWICZNYM	6
1.2. KRAJOWE RAMY KWALIFIKACJI.....	8
2. CHARAKTERYSTYKA SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY W 2012 R. ORAZ ICH UCZESTNIKÓW	10
2.1. SZKOLENIA ZAWODOWE REALIZOWANE W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	11
2.2. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ	14
2.3. OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANYCH SZKOLEŃ	19
2.4. CZAS TRWANIA SZKOLEŃ DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY.....	21
2.5. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ NA TLE INNYCH AKTYWNYCH FORM	22
3. SZKOLENIA REALIZOWANE PRZEZ URZĘDY PRACY, WG STANU NA KONIEC III KWARTAŁU 2013 R.	26
3.1. SZKOLENIA WŚRÓD WYBRANYCH GRUP BEZROBOTNYCH	26
3.2. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ GRUPOWYCH I INDYWIDUALNYCH W 2013 R.....	27
3.3. KIERUNKI SZKOLEŃ BEZROBOTNYCH W 2013 R. – STAN NA KONIEC III KWARTAŁU.....	28
4. SZKOLENIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	30
5. ORGANIZACJA SZKOLEŃ PRZEZ INSTYTUCJE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH	31
5.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	31
5.2. OBSZARY SZKOLEŃ INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH	34
6. POZOSTAŁE USŁUGI SZKOLENIOWE W 2012 ROKU	37
6.1. POŻYCZKI SZKOLENIOWE	37
6.2. STUDIA PODYPLOMOWE	38
6.3. FINANSOWANIE EGZAMINÓW I LICENCJI	38
7. STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH	39
8. PODSUMOWANIE	43
WYKAZ SKRÓTÓW	45
BIBLIOGRAFIA	46

WSTĘP

Kształcenie ustawiczne to proces ciągłego udoskonalania własnej wiedzy, kompetencji, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności, a jednocześnie model – nazywany również projektem uczenia się przez całe życie – za sprawą którego proces adaptacji do stale zmieniającej się rzeczywistości następowałby w sposób stosunkowo szybki i profesjonalny. W myśl Ustawy o systemie oświaty kształcenie ustawiczne rozumiane jest jako kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny¹. Kształcenie ustawiczne to system procesów oświatowych, które umożliwiają osobom dorosłym uzupełnianie wykształcenia, wzbogacanie swojej wiedzy o nowe umiejętności, jak również kształtowanie i rozwój cech społecznych niezbędnych w codziennym życiu. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r., art. 4, ust. 1, pkt 2b, z późn. zm.) definiuje pojęcia kształcenia ustawicznego w podobny sposób jak Ustawa o systemie oświaty, jednak jej beneficjentem są już tylko osoby bezrobotne, poszukujące pracy, pracownicy i pracodawcy².

W strukturę promowania idei uczenia się przez całe życie wpisują się także działania prowadzone przez Publiczne Służby Zatrudnienia. Są one instytucjami rynku pracy, które przy wykorzystaniu różnych instrumentów prawnych, na różnych płaszczyznach, podejmują współpracę z innymi instytucjami rynku pracy, tj. Ochotniczymi Hufcami Pracy (OHP), agencjami zatrudnienia, instytucjami szkoleniowymi, instytucjami dialogu społecznego, instytucjami partnerstwa lokalnego i in.³

Jedną z kilku stosowanych przez urzędy pracy form wpisujących się w model kształcenia ustawicznego są szkolenia, dzięki którym osoby bez kwalifikacji zawodowych, mają szansę na ich uzyskanie. Bezrobotni, którzy nie otrzymują propozycji odpowiedniej pracy lub utracili zdolność do wykonywania pracy w dotychczasowym zawodzie, mogą podwyższyć swoje szanse na rynku pracy poprzez przekwalifikowanie do wykonywania innego zawodu. Szkolenia podnoszą także umiejętność poruszania się na rynku pracy i aktywnego poszukiwania pracy. Oprócz szkoleń Publiczne Służby Zatrudnienia, wspierają osoby bezrobotne i poszukujące pracy poprzez organizowanie staży i przygotowania zawodowego dorosłych, udzielanie pożyczek szkoleniowych, finansowanie studiów podyplomowych oraz egzaminów i licencji, dzięki którym szybciej i skuteczniej osoby te odnajdą się na rynku pracy. Wzorem lat ubiegłych, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie przygotował opracowanie, którego celem jest analiza i ocena skuteczności wymienionych form aktywizacji zawodowej realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim.

Materiał zawiera również informacje dotyczące instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie oraz wskazanie obszarów szkoleń przeważających w ofercie tych firm.

¹ Formy pozaszkolne to formy uzyskiwania i uzupełniania wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w placówkach kształcenia ustawicznego i kształcenia praktycznego oraz w ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

² <http://www.dniuczeniasiedoroslych.pl/strona/slownik-pojec.html>, łączenie 03.12.2013.

³ Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, *Ekonomia społeczna a publiczne służby zatrudnienia w Polsce – zasady, perspektywy i kierunki współpracy*, pod red: S. Mazura i A. Pacut, Warszawa 2008.

W analizie posłużono się danymi statystycznymi dostarczonymi przez powiatowe urzędy pracy w ramach obowiązującej sprawozdawczości statystycznej, w tym:

- sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01,
- załącznika nr 4 do sprawozdania MPiPS-01 *Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy,*
- załącznika nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 *Aktywne programy rynku pracy,*
- sprawozdania o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy MPiPS-02.

W opracowaniu wykorzystano także analizę Departamentu Rynku Pracy MPiPS *Szkolenia, staże i inne formy wspierania podnoszenia kwalifikacji bezrobotnych. Dane statystyczne 2008-2012,* w której zaprezentowane zostały dane obrazujące wyniki działalności powiatowych urzędów pracy w zakresie szkoleń oraz wdrażania innych aktywnych form wsparcia w pozyskaniu nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Objaśnienia podstawowych pojęć użytych w opracowaniu

Efektywność zatrudnieniowa – (tj. wskaźnik ponownego zatrudnienia) – wyrażony w procentach stosunek liczby osób, które po zakończeniu w 2012 roku udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek – do liczby osób, które w roku 2012 zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

Koszt aktywizacji jednej osoby – jednostkowy koszt aktywizacji stanowiący iloraz faktycznych wydatków poniesionych w roku 2012 na daną formę aktywizacji, (sprawozdanie MPiP-02) oraz liczby osób, które rozpoczęły udział w 2012 roku, w tej formie aktywizacji.

Koszt ponownego zatrudnienia – (tj. efektywność kosztową) – stanowi iloraz kwoty poniesionych wydatków w roku 2012 na daną formę aktywizacji oraz liczby osób, które po zakończeniu udziału w 2012 roku w danej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

Zatrudnieni – liczba osób, które po zakończeniu udziału w 2012 roku w określonej formie aktywizacji, uzyskały w okresie do 3 miesięcy, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

1. KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

To model kształcenia propagujący naukę przez całe życie, tzw. edukacja permanentna, ciągła. Stanowi odpowiedź na nieustannie zachodzące zmiany we współczesnym świecie, w którym dynamika transformacji jest na tyle gwałtowna, iż wymaga stałego aktualizowania swojej wiedzy, a zatem podnoszenia kwalifikacji.

Kształcenie ustawiczne prowadzi się w następujących formach pozaszkolnych⁴:

- **kwalifikacyjny kurs zawodowy** – to kurs prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach w zakresie jednej kwalifikacji,
- **kurs umiejętności zawodowych** – podobnie jak kwalifikacyjny kurs zawodowy, prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach. Obejmuje on jednak tylko część tej podstawy,
- **kurs kompetencji ogólnych** – jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego dowolnie wybraną część podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- **turnus dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników** – może być prowadzony przez ośrodek (art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty: ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych). Turnus realizuje zajęcia w wymiarze odpowiednim do zakresu dokształcania teoretycznego, na które został skierowany młodociany pracownik,
- **inne kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych**⁵.

Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej 15 listopada 2006 roku podjęła decyzję o ustanowieniu programu działań w zakresie uczenia się przez całe życie. *Ogólnym celem tego programu jest przyczynianie się, poprzez uczenie się przez całe życie, do rozwoju Wspólnoty jako społeczeństwa opartego na wiedzy, charakteryzującego się trwałym rozwojem gospodarczym, liczniejszymi i lepszymi miejscami pracy oraz większą spójnością społeczną przy jednoczesnym zapewnieniu należytej ochrony środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń. W szczególności program ten ma na celu sprzyjanie wymianie, współpracy i mobilności pomiędzy systemami edukacji i szkoleń w obrębie Wspólnoty, tak by stały się światowym wzorcem jakości*⁶.

Model kształcenia ustawicznego skierowany jest do osób dorosłych, które odbyły już swój obowiązek szkolny. Jest to proces stałego odnawiania i udoskonalania własnych kwalifikacji ogólnych i zawodowych przez okres całego życia. Kształcenie ustawiczne rozumiane jako całość aktywności poznawczej człowieka przejawia się w nieustannej chęci aktualizacji własnej wiedzy, doskonaleniu jej oraz rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a wynika z przyczyn osobistych, społecznych i/lub zawodowych. Nabywanie nowych umiejętności z myślą o zmianie ścieżki kariery zawodowej lub przekwalifikowaniu może być ważnym determinantem zdolności do zatrudnienia⁷.

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 186, z późn. zm.).

⁵ http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=70&Itemid=354, 06-11-2013 r.

⁶ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, Decyzja NR 1720/2006/WE z dnia 15 listopada 2006 r., ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie.

⁷ Philippe Tissot, *Terminology of vocational training policy. A multilingual glossary for an enlarged Europe*, s. 52, 103.

1.1. ROLA PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA W KSZTAŁCENIU USTAWICZNYM

Regulacje dotyczące kształcenia ustawicznego znajdziemy również w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz U 2013.674). Ustawa ta określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej realizowanej przez instytucje rynku pracy, do których należą publiczne służby zatrudnienia. Tworzą je organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi.

Według ustawy Minister właściwy ds. pracy realizuje zadania na rzecz rynku pracy, m.in. poprzez określanie instrumentów stymulujących rozwój kształcenia ustawicznego, rozumianego, jako kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do bezrobotnych, poszukujących pracy, pracowników i pracodawców.

Wojewódzkie Urzędy Pracy oprócz innych zadań wynikających z zapisów Ustawy takich jak: współdziałanie z wojewódzką radą zatrudnienia w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich; określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia; organizowanie i koordynowanie oraz świadczenie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa; prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia oraz wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia; opracowywanie analiz rynku pracy; podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych; programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego – realizują także zadania związane z kształceniem ustawicznym. Należą do nich m.in.:

- współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży, w szczególności przez:
 - badanie popytu na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy i upowszechnianie wyników tych badań,
 - prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych i analiz ich oferty szkoleniowej oraz udostępnianie informacji o tej ofercie,
 - wspieranie metodyczne działań powiatowych urzędów pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży,
 - prowadzenie analiz skuteczności oddziaływania na rynek pracy szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży oraz upowszechnianie wyników tych analiz.
- prowadzenie dialogu społecznego w zakresie polityki zatrudnienia i kształcenia ustawicznego,
- popularyzację idei uczenia się przez całe życie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży;
- organizowanie, prowadzenie i finansowanie szkoleń pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy.

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy, w tym kształcenia ustawicznego należy m.in.: inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych; inicjowanie i wspieranie metodyczne tworzenia klubów pracy działających w innych niż powiatowy urząd pracy instytucjach i organizacjach;

opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach.

Publiczne służby zatrudnienia działają w województwie warmińsko-mazurskim między innymi w oparciu o Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia (RPD), który jest kierunkową wytyczną dla samorządów lokalnych, w szczególności powiatowych urzędów pracy oraz innych instytucji i partnerów rynku pracy do formułowania celów i realizacji⁸. RPD określa w szczególności priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób, wymagających wsparcia na rynku pracy. „Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2012 rok” w zakresie modelu kształcenia ustawicznego jest dokumentem komplementarnym w stosunku do:

❖ Krajowego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014

➤ PRIORYTET I. Adaptacyjny rynek pracy.

▪ KONTEKST

- W celu zapewnienia efektywnego wykorzystania zasobów rynku pracy kluczową rolę państwa jest umożliwienie dostępu i zdobycia poszukiwanych na rynku kwalifikacji zawodowych.
- Funkcja ta jest pełniona poprzez sprawnie działający system edukacji i szkoleń oraz efektywne wykorzystanie zorientowanych podażowo instrumentów rynku pracy, takich jak: szkolenie, staż czy przygotowanie zawodowe.
- Zmniejszeniu istniejących na polskim rynku niezgodności struktury popytu na pracę ze strukturą podaży, służyć powinna współpraca systemu oświaty z pracodawcami oraz wdrożenie i aktywna promocja modelu uczenia się przez całe życie.

▪ ZADANIA

Zadanie 1.2 Upowszechnienie koncepcji uczenia się przez całe życie w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników, w kierunku wyznaczonym przez zasoby gospodarki.

Zadanie 1.3 Wdrażanie polityki na rzecz uczenia się przez całe życie.

Zadanie 1.5 Upowszechnienie uczenia się dorosłych

Zadanie 1.11 Wsparcie kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych⁹.

❖ Krajowego Programu Reform na rzecz Realizacji Strategii *Europa 2020*

➤ Działania w ramach KPR – w powiązaniu z inicjatywami przewodnimi: *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* i *Mobilna młodzież*:

- 3.1.1 Wdrażanie polityki na rzecz uczenia się przez całe życie (MEN)
- 3.1.2 Wdrażanie Krajowych Ram Kwalifikacji spójnych z założeniami Europejskich Ram Kwalifikacji (MNiSW/MEN)
- 3.1.3 Ułatwianie przechodzenia z edukacji do pierwszego zatrudnienia (MEN)

⁸ Uchwała nr XV/291/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 III 2012 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2012 rok.

⁹ Krajowy Plan na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (KPDZ/2012-2014), Załącznik do uchwały nr 138/2012 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2012 r., Warszawa 2012 r.

- 3.1.9 Przeprowadzenia zmian w systemie szkolnictwa zawodowego w celu lepszego powiązania z potrzebami rynku pracy (MEN)
- Zadania do realizacji w 2011 r.:
 - 1. Wspieranie aktywności, innowacyjności i kreatywności w edukacji formalnej (MEN)
 - 2. Dokument strategiczny „Perspektywa uczenia się przez całe życie” (MEN)
 - 3. Krajowe Ramy Kwalifikacji, w tym krajowy rejestr kwalifikacji w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz szkolnictwie wyższym (MNiSW/MEN)
 - 4. Aktywizacji pracodawców na rzecz włączenia się w organizację edukacji formalnej i nieformalnej na wszystkich poziomach (MG)¹⁰.

❖ **Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w województwie warmińsko-mazurskim do 2020 roku**

- Priorytet 2. Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej
 - Działalność 2 – Rozwój systemu edukacji przez całe życie
 - rozbudowa systemu kształcenia ustawicznego, tak aby odpowiadał on zmieniającym się potrzebom rynku pracy, a jednocześnie był dostosowany do potencjału wynikającego z podstawowych cykli życiowych¹¹.

1.2. KRAJOWE RAMY KWALIFIKACJI

Jednym z celów, jakie wyznaczono dla krajów Unii Europejskiej oprócz krzewienia idei uczenia się przez całe życie jest ściśle z tym związana poprawa przejrzystości w zakresie kwalifikacji. Na posiedzeniu Rady Europejskiej w Barcelonie w 2002 roku Rada wezwała państwa członkowskie do współpracy nad większą integracją kształcenia formalnego, nieformalnego i incydentalnego. W 2007 roku Parlament Europejski przyjął opracowany przez Komisję Europejską traktat *Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (European Qualifications Framework - EQF)*. Narzędzie to ma umożliwić obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, a szczególnie pracodawcom, łatwiejsze porównanie kwalifikacji osób pochodzących z różnych krajów oraz lepszą przejrzystość kwalifikacji¹². Głównym celem budowania ram jest wspieranie modelu uczenia się przez całe życie, a także zwiększenie mobilności obywateli w krajach Unii Europejskiej.

Częścią składową Europejskich Ram Kwalifikacji (ERK), które są instrumentem scalającym kwalifikacje zdobywane w różnych systemach i krajach są w Polsce Krajowe Ramy Kwalifikacji (KRK). Ich podstawą jest *szeregowanie kwalifikacji na podstawie poziomów opartych na efektach kształcenia (uczenia się)*. *Poziomy KRK odzwierciedlają to, co wie, rozumie i potrafi wykonać posiadacz danego świadectwa bądź dyplomu*¹³. Za sprawą KRK można lepiej zrozumieć znaczenie poszczególnych kwalifikacji i stosunkowo łatwo przechodzić z jednego rodzaju lub poziomu kwalifikacji do innego, a powiązanie ich z ERK pozwala (np. pracodawcom) porównywać je ze świadectwami i dyplomami wydawanymi w kraju i za granicą, uzyskanymi w różnym czasie,

¹⁰ Krajowy Program Reform na rzecz Realizacji Strategii *Europa 2020*, s. 42-43.

¹¹ Uchwała nr 46/627/06 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2006 roku w sprawie przyjęcia Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku.

¹² <http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/23/id/519>, 25.11.2013 r.

¹³ Europejskie Centrum Szkolenia Zawodowego (CEDEFOP), *Ramy kwalifikacji w Europie: modernizacja edukacji i szkoleń*, nota informacyjna, www.cedefop.europa.eu.

miejscach i formach, *celem dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy oraz społeczeństwa obywatelskiego*¹⁴.

Część krajów unii europejskiej, takich jak Wielka Brytania, Francja czy Irlandia, całkowicie wdrożyły procedury Krajowych Ram Kwalifikacji. Polska, nad ich przygotowaniem i wdrożeniem pracuje od 2006 roku. 17 lutego 2010 roku, w celu koordynacji działań związanych z KRK, powołano Międzyresortowy Zespół do spraw uczenia się przez całe życie. Od lipca 2010 roku Instytut Badań Edukacyjnych realizuje projekt *Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie*, za sprawą którego powstanie ostateczny projekt Polskich Ram Kwalifikacji (PRK). Od roku 2012 ma miejsce systematyczne wdrażanie procedur PRK i Krajowego Rejestru Kwalifikacji, przy jednoczesnym testowaniu i powadzeniu programów pilotażowych monitorujących efekty wprowadzanych mechanizmów i procedur¹⁵.

¹⁴ <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/ramy-w-europie/135-historia-ram-w-europie>, 25-11-2013 r.

¹⁵ <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/prk/134-polska-i-prk>, 25-11-2013 r.

2. CHARAKTERYSTYKA SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY W 2012 R. ORAZ ICH UCZESTNIKÓW

Uwarunkowania prawne:

Szkolenia zaliczane są do podstawowych usług rynku pracy. Zasady ich organizacji regulują następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów szkoleń oraz wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń (Dz. U. nr 215 poz. 1669),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, stypendium i dodatku aktywizacyjnego (Dz. U. nr 136 poz. 1118 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, szkolenia bezrobotnych inicjuje, organizuje i finansuje Starosta.

Oprócz bezrobotnych ze szkoleń organizowanych przez urzędy pracy mogą korzystać osoby poszukujące pracy, które:

- a) są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- b) są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,
- c) otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach,
- d) uczestniczą w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- e) są żołnierzem rezerwy,
- f) pobierają rentę szkoleniową,
- g) pobierają świadczenie szkoleniowe,
- h) podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem.

Ze szkoleń korzystać także mogą pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej, zainteresowane pomocą w rozwoju zawodowym, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy.

Finansowanie szkoleń osób skierowanych przez starostę jest realizowane ze środków publicznych, w szczególności ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego lub ze środków programów Unii Europejskiej. Finansowanie to polega w głównej mierze na finansowaniu kosztów szkoleń instytucjom szkoleniowym; wypłacaniu stypendiów osobom skierowanym na szkolenia; finansowaniu kosztów przejazdów lub kosztów zakwaterowania i wyżywienia związanych z udziałem w szkoleniach. Dodatkowo urzędy pracy sfinansować mogą koszty badań lekarskich lub psychologicznych uczestników szkoleń.

Starosta, w celu zapewnienia najwyższej jakości szkolenia, dokonuje wyboru instytucji szkoleniowej i zleca lub powierza przeprowadzenie szkolenia, z zachowaniem obowiązujących procedur oraz mając na uwadze zasady konkurencyjności, równego traktowania i przejrzystości. Szkolenie odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 25 godzin zegarowych w tygodniu. Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, w uzasadnionych przypadkach czas jego trwania może być przedłużony do 12 miesięcy. U osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie – nie dłużej niż 24 miesiące.

Bezrobotnemu uczestnikowi szkolenia przysługuje stypendium szkoleniowe finansowane z Funduszu Pracy. Wynosi ono 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia obejmuje, co najmniej 150 godzin miesięcznie. W przypadku niższego wymiaru godzin szkolenia stypendium ustalane jest proporcjonalnie.

Na indywidualny wniosek bezrobotny może być skierowany na wskazane przez niego szkolenie. Podstawą do zakwalifikowania jest uzasadnienie celowości tego szkolenia. Koszt szkolenia w części finansowanej z Funduszu Pracy w danym roku nie może przekroczyć 300% przeciętnego wynagrodzenia. Przed skierowaniem na szkolenie kandydat może zostać skierowany na badania psychologiczne i lekarskie, w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie, który uzyska w wyniku szkolenia. Koszty badań i dojazdu na nie są finansowane z Funduszu Pracy.

Istnieje także możliwość sfinansowania (w formie zwrotu) całości lub części kosztów przejazdu na szkolenie. Osoby skierowane na szkolenie mogą również ubiegać się o zwrot kosztów zakwaterowania i wyżywienia, jeżeli szkolenie odbywa się poza miejscem zamieszkania uczestnika szkolenia, i w umowie z instytucją szkoleniową został zawarty taki zapis.

2.1. SZKOLENIA ZAWODOWE REALIZOWANE W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku szkolenie rozpoczęło blisko 4 tys. osób – o 1 808 osób (82,5%) więcej niż w 2011 roku. W liczbie tej są zarówno osoby bezrobotne jak również poszukujące pracy. Przeważająca część korzystających z tej formy wsparcia to osoby ze statusem bezrobotnego. W 2012 roku stanowili oni 98,3% skierowanych na szkolenia (dla porównania w 2011 r. 98,2%).

Świadectwo ukończenia szkolenia po ich zakończeniu otrzymały 3 784 osoby, o 1 547 osób więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 69,2%).

Tabela 1. Liczba uczestników i wydatki przeznaczone na realizację szkoleń w Warmińsko-Mazurskim

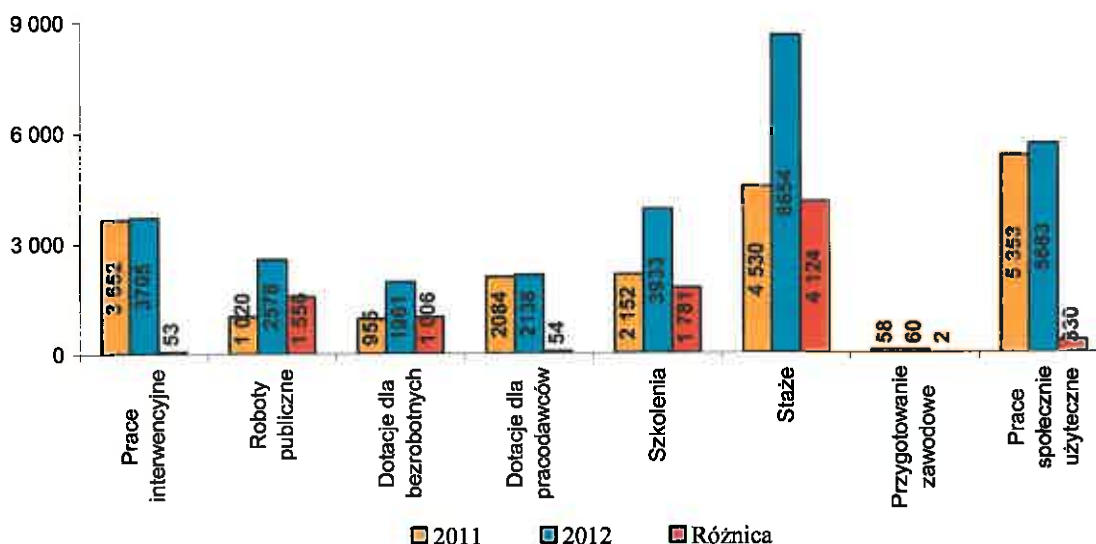
Wyszczególnienie	2011	2012	Wzrost 2012:2011 w liczbach	Wzrost 2012:2011 w %
Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie	2 191	3 999	1 808	82,5
w tym: liczba bezrobotnych	2 152	3 933	1 781	82,8
Liczba osób, którzy ukończyli szkolenie	2 237	3 784	1 547	69,2
w tym: liczba bezrobotnych	2 196	3 718	1 522	69,3
Kwota Funduszu Pracy (tys. zł.)	3 758,0	6 020,3	2 262,3	60,2

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Wzrost liczby osób korzystających ze szkoleń był spowodowany zwiększeniem w 2012 roku limitu środków Funduszu Pracy przyznanemu województwu na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W porównaniu do 2011 roku środki przeznaczone na szkolenia zwiększyły się o 60,2%. Ponadto powiatowe urzędy pracy w ciągu roku pozyskały dodatkowo ponad 38 500 tys. zł. pochodzących z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Część tych środków przeznaczona była także na organizację szkoleń zawodowych.

Zaznaczyć należy, że zwiększenie liczby bezrobotnych widoczne jest we wszystkich realizowanych przez urzędy pracy formach aktywizacji. Ponad dwukrotnie wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia w formie robót publicznych oraz dotacji dla bezrobotnych. O 91% zwiększyła się liczba osób skierowanych na staż. Najmniejszy wzrost odnotowano w przypadku prac interwencyjnych (o 1,5%) oraz dotacji przyznawanych dla pracodawców na utworzenie dodatkowych miejsc pracy (o 2,6%).

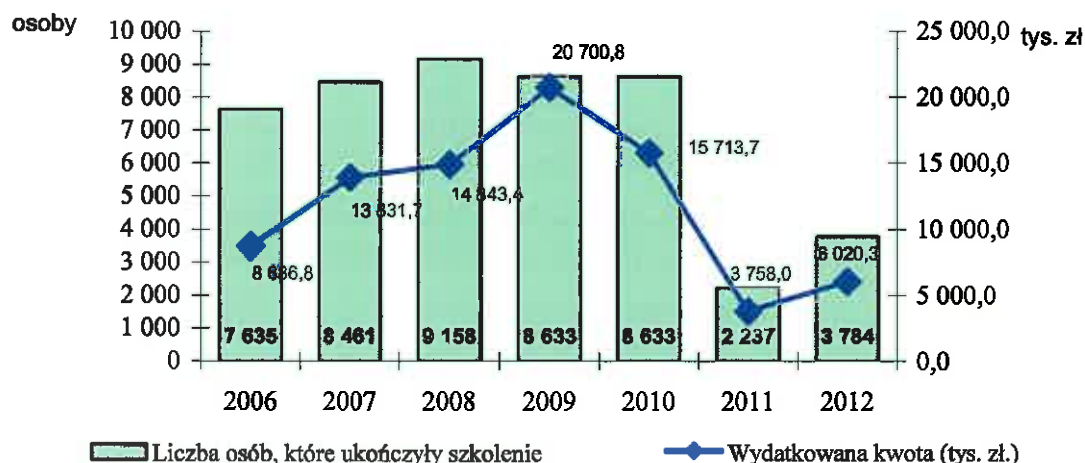
Wykres 1. Liczba bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2011-2012



Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01

Jak już wspomniano, w 2012 roku w porównaniu do 2011 roku, wzrosły nakłady finansowe poniesione przez urzędy pracy na realizację szkoleń. Z kwoty 155 043,50 tys. zł wydatkowanej w województwie na finansowanie aktywnych form, na usługi szkoleniowe przeznaczono 6 020,3 tys. zł – prawie dwukrotnie więcej niż w 2011 roku.

Wykres 2. Liczba osób, które ukończyły szkolenia oraz kwoty wydatkowane na szkolenia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2006-2012



Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01

Rozpatrując liczbę osób skierowanych na szkolenia oraz poniesione na ten cel środki finansowe w dłuższym okresie czasu, obserwujemy w latach 2006 – 2008 systematyczny wzrost tych dwóch wielkości. Od roku 2009 widoczne jest znaczne zmniejszenie zarówno liczby uczestników szkoleń, jak i wydatkowanych środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Dopiero rok 2012 (po rekordowo niskim wskaźniku dla 2011 r. – spadek liczby uczestników o 74,1%, oraz wydatkowanych kwot o 76,1%) przyniósł wzrost wartości w obu przypadkach – tak w liczbie bezrobotnych korzystających z tej formy aktywizacji (wzrost o 69,2%), jak i nakładów finansowych poniesionych przez urzędy pracy na ten cel (wzrost o 60,2%).

Podobną sytuację odnotowano w całym kraju. W 2011 roku urzędy pracy skierowały na szkolenia o 70,5% osób mniej niż w roku ubiegłym. W roku 2012 obserwujemy co prawda wzrost liczby osób, które rozpoczęły szkolenia (w stosunku do 2011 r. wzrost o blisko 50%, tj. o ok. 27 tys. osób), jednakże w odniesieniu do rekordowego 2009 i 2010 r. jest to nadal blisko 56% spadek (o ok. 102 tys. osób mniej).

W województwie warmińsko-mazurskim w roku 2012 procentowy udział osób kończących szkolenia w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 3,3% i był wyższy o 1,2 pkt proc. niż w roku 2011, a jednocześnie niższy o 6,0 pkt proc. w odniesieniu do roku 2010. Podobna sytuacja miała miejsce w kraju, gdzie odsetek osób, które ukończyły szkolenia wyniósł w ogólnej liczbie bezrobotnych 3,8% i był wyższy o 1,0 pkt proc. w stosunku do roku 2011, a jednocześnie niższy o 6,5 pkt proc. w odniesieniu do roku 2010.

W 2012 r. na finansowanie usługi szkoleniowej w kraju (kwoty należne instytucjom szkoleniowym) przeznaczono 108,4 mln zł. W roku 2011 była to kwota 77,3 mln zł, natomiast w roku 2010 wyniosła 285,5 mln zł. Należy wspomnieć, że w roku 2010 wydatki Funduszu na ten instrument rynku pracy były najwyższe od lat, tak w kraju jak i w województwie. Porównując wydatkowanie środków na usługę szkoleniową w okresie trzech ostatnich lat, w 2012 roku obserwujemy wzrost tej kwoty o 31,1 mln zł. (tj. o 40,2%) w stosunku do roku 2011, natomiast

w odniesieniu do rekordowego roku 2010 zauważymy, że w dalszym ciągu jest ono niższe o 177,1 mln zł. (tj. o około 62%).

Analizując wydatki z Funduszu Pracy w 2012 r., należy wspomnieć, że w porównaniu do 2011 roku zanotowano także wzrost udziału procentowego środków przeznaczonych na realizację szkoleń zawodowych w ogólnej kwocie wydatków na programy aktywizacji zawodowej. W Warmińsko-Mazurskim udział ten wynosił w 2012 roku 3,9% co oznacza, że był większy o 0,8 pkt proc. niż w roku poprzedzającym.

2.2. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ

W 2012 roku powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim skierowały na szkolenia 3 999 osób, z czego jak już wspomniano, większość (98,3%) stanowiły osoby bezrobotne.

Wśród nich na specjalną uwagę zasługują osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dla których nabycie nowych umiejętności jest zwiększeniem szansy na zdobycie zatrudnienia.

W 2012 roku urzędy pracy skierowały na szkolenia m.in.: 1 791 osób długotrwale bezrobotnych, 1 677 bezrobotnych bez wykształcenia średniego, 1 419 osób do 25 roku życia, 1 245 osób bez doświadczenia zawodowego, 449 osób bez kwalifikacji zawodowych, 255 kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia oraz 209 niepełnosprawnych. Wśród rozpoczynających szkolenia dużą grupę – 1 705 osób – stanowili mieszkańcy wsi¹⁶.

Wśród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, skierowanych na szkolenia, najmniejszą grupę tworzyły osoby po zakończeniu kontraktu socjalnego (3 bezrobotnych) oraz osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia (55 osób). Tak niewielka liczba, w obu przypadkach, wynika z liczebności tych grup w ewidencji osób bezrobotnych – na koniec grudnia 2012 r. wynosiły one odpowiednio 384 i 2 611 osób.

Odsetek osób wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych skierowanych na szkolenia wynosił w województwie 3,0% (wzrost o 1,4 pkt proc. w stosunku do roku ubiegłego). W 7 powiatowych urzędach pracy odnotowano wskaźnik przekraczający wskaźnik wojewódzki, przy czym największy w powiatach: szczycieńskim (8,7%), braniewskim (4,5%) mrągowskim (4,0%) oraz węgorzewskim (3,9%). Najmniejszy udział procentowy osób bezrobotnych wyrejestrowanych z rejestru odnotowano w powiatach: elbląskim (1,3%), działdowskim, oleckim oraz w mieście Elblągu (1,6%).

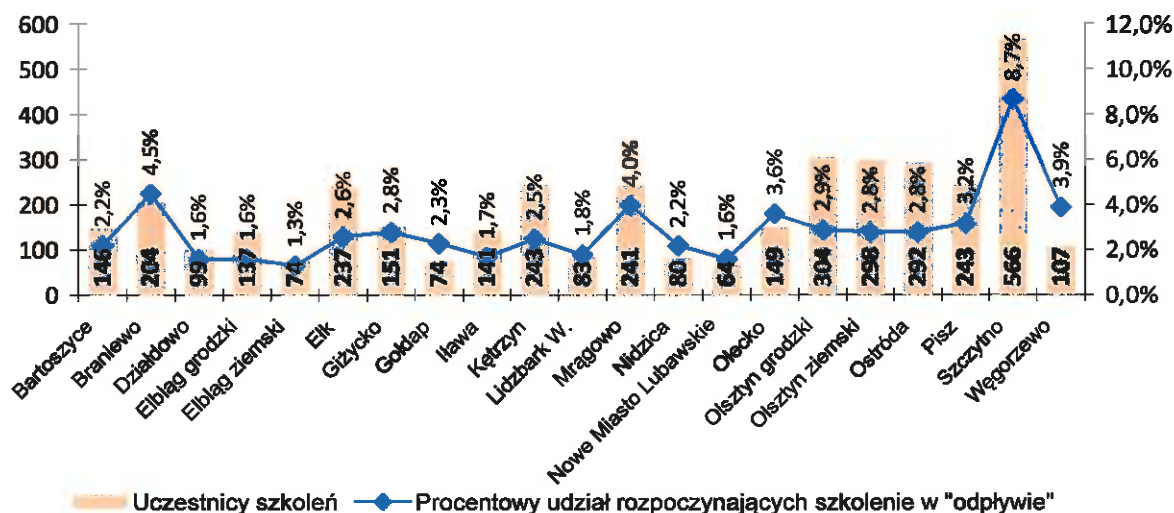
Liczba bezrobotnych, jaką w minionym roku skierowały na szkolenia poszczególne urzędy pracy naszego województwa waha się od 64 do 566 osób. Najwięcej skierowań na szkolenia wydano w powiatach:

- szczycieńskim – 566 osób,
- olsztyńskim – 304 osoby,
- mieście Olsztynie – 298 osób,
- ostródzkim – 292 osoby.

Najmniej bezrobotnych skorzystało z tej formy aktywizacji zawodowej na terenie powiatów nowomiejskiego (64 osoby) oraz braniewskiego i działdowskiego (74 osoby).

¹⁶ Jedna osoba może wystąpić w kilku omawianych grupach osób bezrobotnych.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych rozpoczynających szkolenia organizowane przez urzędy pracy w 2012 roku

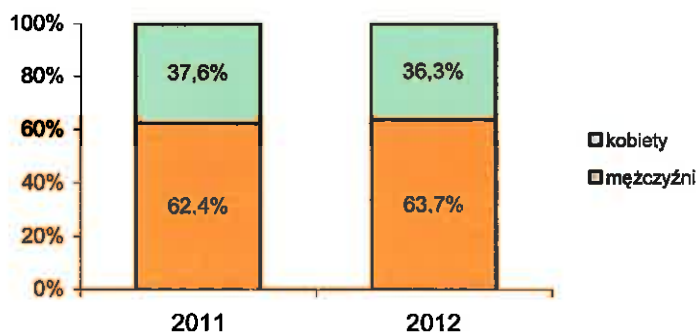


Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Dane PUP.

Podobnie jak w poprzednich latach, w Warmińsko-Mazurskim wśród uczestników szkoleń przeważają mężczyźni. W 2012 roku stanowili oni 63,7% kończących szkolenia (2 411 osób). Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy zmniejszający się udział procentowy kobiet w ogólnej liczbie osób korzystających ze szkoleń – spadek o 1,3 pkt proc. Dla porównania w roku 2011, w stosunku do roku poprzedniego, zanotowano również spadek tego wskaźnika, przy czym dynamika jego spadku była wyższa – wynosiła 3,6 pkt proc.

Różnica między liczbą przeszkolonych mężczyzn i kobiet powiększyła się w stosunku do roku 2011 z 24,8 pkt proc. do 27,4 pkt proc.

Wykres 4. Struktura osób kończących szkolenie, według płci



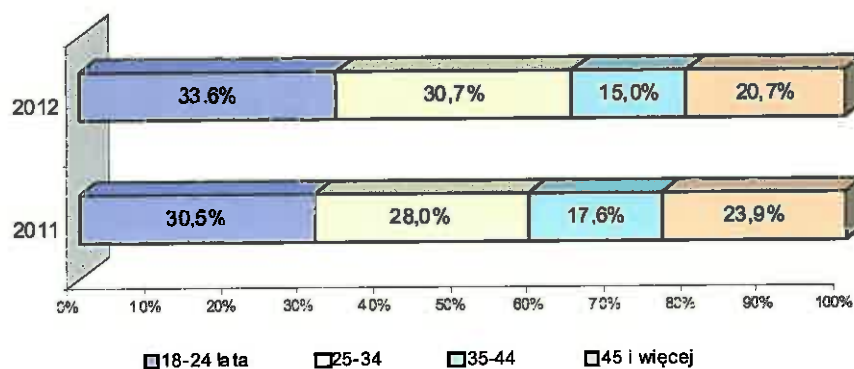
Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Struktura wiekowa uczestników szkoleń w województwie wskazuje, że kierowane na nie były głównie osoby do 35 roku życia – ponad 64% ogółu kończących szkolenia (2 433 osoby). W grupie tej, przeważały osoby w wieku 18-24 lata, stanowiące 33,6% (1 272 osoby) wszystkich absolwentów szkoleń. Najmniejszy odsetek w grupie przeszkolonych stanowiły osoby z przedziału wiekowego 35-44 lata – 15,0% bezrobotnych (567 osób).

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat struktura wiekowa osób przeszkolonych w województwie jest taka sama. Zmiany nastąpiły jedynie w wartościach, jakie przyjmują poszczególne zmienne.

W 2012 roku w Warmińsko-Mazurskim w porównaniu z rokiem 2011, w strukturze absolwentów szkoleń zauważalny był wzrost udziału osób młodych w wieku 18-24 lata (z 30,5% w roku 2011 do 33,6% w roku 2012) oraz w wieku 25-34 lata (z 28,0% do 30,7%). O 3,2 pkt proc. zmniejszył się natomiast udział osób powyżej 45 roku życia, a o 2,6 pkt proc. osób od 35 do 44 lat.

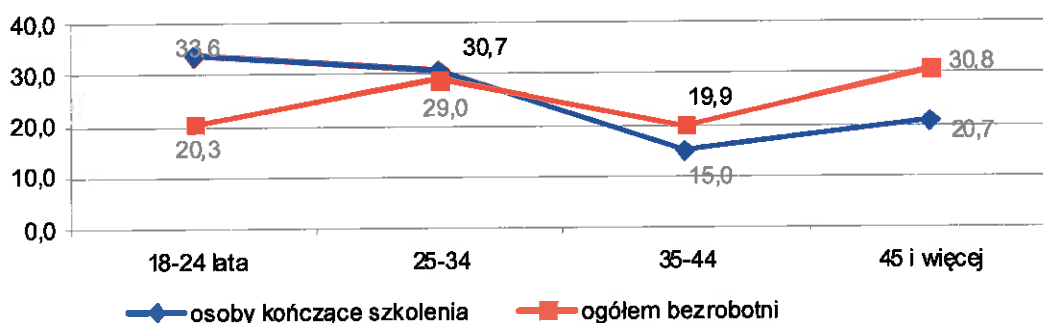
Wykres 5. Struktura wiekowa osób kończących szkolenia w latach 2011-2012 w Warmińsko-Mazurskim



Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Porównując strukturę wiekową osób przeszkolonych do struktury ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim, zaobserwować można między nimi różnice. Szczególnie duża dysproporcja widoczna jest w grupie osób w wieku 18-24 lata, które na koniec grudnia 2012 roku stanowiły 20,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród kończących szkolenia, udział procentowy tej populacji wynosił 33,6% (różnica – 13,3 pkt proc.). Jest to jedna z dwóch grup (obok grupy osób w wieku 25-34 lat), w której odsetek osób przeszkolonych przewyższał wartość udziału procentowego w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 6. Struktura wiekowa osób, które ukończyły szkolenie i bezrobotnych ogółem – wg stanu na koniec 2012 rok (w %)

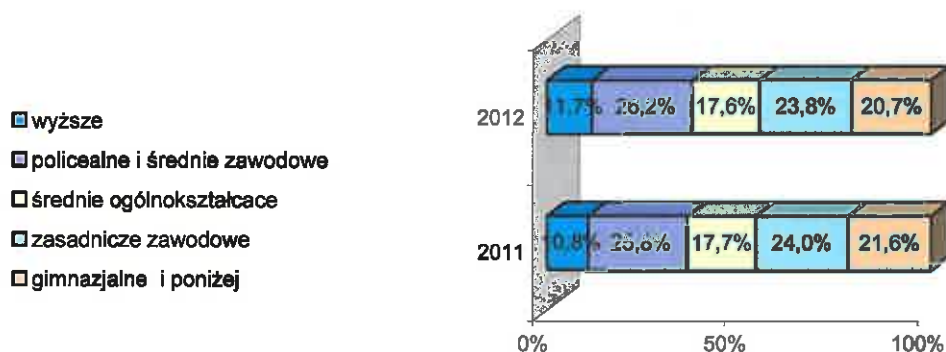


Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Wśród przeszkolonych w województwie osób w 2012 roku dominowały osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 26,2% kończących szkolenia (tj. 991 osób). Na drugim miejscu znajdowała się grupa osób po zasadniczych szkołach zawodowych – 23,8% (902 osoby). Najmniej, bo 11,7% ogółu kończących szkolenia, stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (443 osoby).

W stosunku do 2011 roku proporcje dotyczące udziału procentowego w szkoleniach według posiadanego wykształcenia zmieniły się nieznacznie. Największe różnice występują wśród przeszkolonych z wykształceniem wyższym oraz gimnazjalnym i niższym (odpowiednio wzrost i spadek o 0,9 pkt proc.).

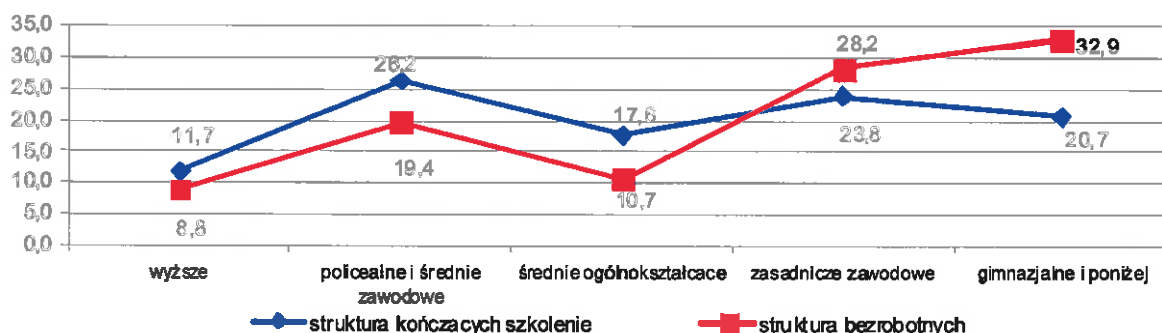
Wykres 7. Struktura osób według poziomu wykształcenia - wg stanu na koniec 2012 rok



Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Podobnie jak w przypadku struktury wiekowej, analiza struktury wykształcenia osób korzystających ze szkoleń w 2012 roku, wskazuje, że odbiega ona od struktury zarejestrowanych bezrobotnych. Szczególnie wyraźną różnicę zaobserwować można wśród osób z najniższym poziomem wykształcenia – gimnazjalnym i poniżej. W ewidencji bezrobotnych osoby te stanowiły 32,9% ogółu zarejestrowanych, natomiast wśród kończących szkolenia 20,7% (różnica – 12,2 pkt proc.). Także w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym odsetek kończących szkolenie (23,8%) był niższy od procentowego udziału tej kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych (28,2%) – różnica wyniosła 4,5 pkt proc. W przypadku osób legitymujących się wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym, udział osób kończących szkolenie przewyższał wartość udziału procentowego w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (średnio o 5,5 pkt proc.).

Wykres 8. Struktura osób, które ukończyły szkolenie i bezrobotnych ogółem, wg poziomu wykształcenia (w %)(wg stanu na 31 XII 2012 r.)



Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

Ważną grupą beneficjentów, do których kierowano usługi rynku pracy, w tym szkolenia, były osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród bezrobotnych, którzy w 2012 roku skorzystali z aktywizacji zawodowej w formie szkoleń 1 566 osób (42,1% bezrobotnych kończących szkolenia) to osoby bez wykształcenia średniego; 1 663 osoby (44,7%) to długotrwale bezrobotni, 1 555 osób (41,8%) to mieszkańcy wsi, a 1 344 osoby (36,1%) to kobiety.

Tabela 2. Liczba przeszkolonych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie Warmińsko-Mazurskim w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011	2012	Dynamika 2012/2011	Dynamika 2012/2011 w %
OGÓŁEM	2 237	3 874	1 547	69,2
BEZROBOTNI w tym:	2 196	3 718	1 522	69,3
Kobiety	826	1 344	518	62,7
Do 25 roku życia	699	1 286	587	84,0
Mieszkańcy wsi	842	1 555	713	84,7
Długotrwale bezrobotni	904	1 663	759	84,0
Kobiety które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	148	223	75	50,7
Powyżej 50 roku życia	341	503	162	47,5
Bez kwalifikacji zawodowych	170	351	181	106,5
Bez doświadczenia zawodowego	641	1 111	470	73,3
Bez wykształcenia średniego	961	1 566	605	63,0
Niepelnosprawni	114	195	81	71,1

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

W porównaniu do roku 2011 zmniejszył się udział procentowy bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach w następujących grupach osób:

- powyżej 50 roku życia – o 2,0 pkt proc.,
- bez wykształcenia średniego – o 1,7 pkt proc.,
- kobiety – o 1,5 pkt proc.,
- kobiety które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia – o 0,7 pkt proc.

W stosunku do tego samego okresu zwiększył się natomiast udział procentowy absolwentów szkoleń wśród:

- długotrwale bezrobotnych – o 3,5 pkt proc.,
- mieszkańców wsi – o 3,5 pkt proc.,
- bezrobotnych do 25 roku życia – o 2,8 pkt proc.,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – o 1,7 pkt proc.,
- bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego – o 0,7 pkt proc.

Tabela 3. Procentowy udział wybranych grup w ogólnej liczbie bezrobotnych kończących szkolenie w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011	2012	w pkt proc.
BEZROBOTNI w tym:	100,0	100,0	x
Kobiety	37,6	36,1	-1,5
Do 25 roku życia	31,8	34,6	2,8
Mieszkańcy wsi	38,3	41,8	3,5
Długotrwale bezrobotni	41,2	44,7	3,5
Kobiety które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	6,7	6,0	-0,7
Powyżej 50 roku życia	15,5	13,5	-2,0
Bez kwalifikacji zawodowych	7,7	9,4	1,7
Bez doświadczenia zawodowego	29,2	29,9	0,7
Bez wykształcenia średniego	43,8	42,1	-1,7
Niepełnosprawni	5,2	5,2	0

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

2.3. OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANYCH SZKOLEŃ

Zakres tematyczny szkoleń i kursów przeprowadzonych w 2012 roku przez urzędy pracy był bardzo różnorodny. Analiza struktury absolwentów szkoleń w podziale na obszary tematyczne ukończonych kursów, pozwala na wyodrębnienie szkoleń cieszących się największą popularnością i największą liczbą kończących je osób. W grupie tej wymienić należy szkolenia związane z:

- usługami transportowymi (w tym kursy prawa jazdy) – absolwenci tego kierunku stanowili 25,1% (w 2012 roku) i 25,5% (w 2011 roku) ogółu przeszkolonych w Warmińsko-Mazurskim,
- architekturą i budownictwem – 10,3% (w 2012 roku) i 9,5% (w 2011 roku),
- sprzedażą, marketingiem, public relations, handlem nieruchomościami – 6,1% (w 2012 roku) i 6,8% (w 2011 roku),
- informatyką i wykorzystaniem komputerów – 4,7% (w 2011 roku) i 3,7% (w 2011 roku),
- zarządzaniem i administrowaniem – 3,9 % (w 2012 roku) i 5,4 % (w 2011 roku),
- rachunkowością, księgowością, bankowością, ubezpieczeniami – 3,2% (w 2012 roku) i 4,5% (w 2011).

Oprócz wyżej wymienionych zakresów szkoleń, na drugim miejscu, pod względem udziału (16,4% w 2012 roku oraz 16,6% w 2011 roku) plasują się inne obszary szkoleń.

W 2012 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, zaobserwowano wzrost zainteresowania obszarem szkoleń związanym z usługami hotelarskimi, turystyką i rekreacją – na przestrzeni dwóch lat, odsetek osób korzystających z tego typu szkoleń zwiększył się o 2,4 pkt proc. Podobne zjawisko obserwujemy w przypadku szkoleń z zakresu usług gastronomicznych – wzrost o 2,2 pkt proc.; techniki i handlu artykułami technicznymi, w tym naprawą i konserwacją pojazdów – 1,0 pkt proc. oraz architektury i budownictwa – 0,8 pkt proc.

Tabela 3. Struktura osób kończących szkolenia według kierunków szkoleń w latach 2011 i 2012

Nazwa obszaru szkolenia	2011	2012	Wzrost/ spadek
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	0	1	1
Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	13	21	8
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	2	4	2
Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	0	1	1
Języki obce	28	7	-21
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	152	229	77
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	100	120	20
Zarządzanie i administrowanie	120	147	27
Prawo sekretarskie i biurowe	35	52	17
Informatyka i wykorzystywanie komputerów	97	111	14
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	83	176	93
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	17	40	23
Architektura i budownictwo	212	389	177
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	7	18	11
Weterynaria	1	1	0
Opieka zdrowotna	7	8	1
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	95	151	56
Ochrona własności i osób	29	48	19
Ochrona środowiska	1	0	-1
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	25	134	109
Usługi gastronomiczne	46	163	117
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	25	54	29
Usługi krawieckie, obuwnicze	3	23	20
Usługi stolarskie, szklarskie	39	58	19
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	570	948	378
Pozostałe usługi	61	200	139
Bhp	1	0	-1
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	96	60	-36
Inne obszary szkoleń	372	620	248
Ogółem	2 237	3 784	1 547

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

W tym samym okresie zmniejszyło się zainteresowanie następującymi kierunkami szkoleń:

- nauka aktywnego poszukiwania pracy – spadek o 2,7 pkt proc.,
- zarządzanie i administrowanie – o 1,5 pkt. proc.,
- informatyka i wykorzystanie komputerów – o 1,4 pkt. proc.,
- bezpieczeństwo i higiena pracy – o 1,3 pkt. proc.

2.4. CZAS TRWANIA SZKOLEŃ DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

W 2012 roku w Warmińsko-Mazurskim powiatowe urzędy pracy zorganizowały w sumie 1 271 szkoleń. Podobnie jak w poprzednich latach, najczęściej organizowane były kursy trwające od 31 do 80 godzin dydaktycznych – 468 kursów (36,8% ogółu). Dla porównania w 2011 r. stanowiły one 32,0% wszystkich szkoleń. Drugą co do liczebności grupę tworzyły szkolenia, których program obejmował od 151 do 300 godzin (363 kursy, tj. 28,6%). Szkolenia krótkie do 30 godzin to 9,8% (125 kursów). Najmniejszy odsetek w ogólnej liczbie zorganizowanych szkoleń – 2,4% (30 kursów) stanowiły szkolenia długie, powyżej 300 godzin dydaktycznych.

Tabela 4. Czas trwania szkoleń i liczba osób, które je ukończyły w 2012 roku

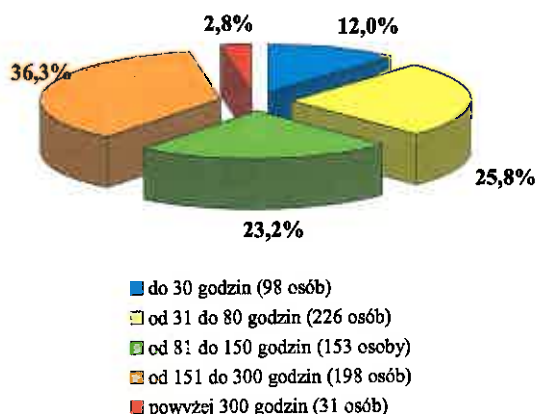
Wyszczególnienie	Liczba szkoleń zakończonych	Liczba osób, które ukończyło szkolenie	Procentowy udział liczby szkoleń w liczbie ogółem	Procentowy udział liczby uczestników w liczbie ogółem
2012				
Ogółem, z tego:	1 271	3 784	100,0	100,0
do 30 godzin	125	327	9,8	8,6
od 31 do 80 godzin	468	1 113	36,8	29,4
od 81 do 150 godzin	285	868	22,4	22,9
od 151 do 300 godzin	363	1272	28,6	33,6
powyżej 300 godzin	30	204	2,4	5,4
2011				
Ogółem, z tego:	706	2 168	100,0	100,0
do 30 godzin	98	260	13,9	12,0
od 31 do 80 godzin	226	560	32,0	25,8
od 81 do 150 godzin	153	502	21,7	23,2
od 151 do 300 godzin	198	786	28,0	36,3
powyżej 300 godzin	31	61	4,4	2,8

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

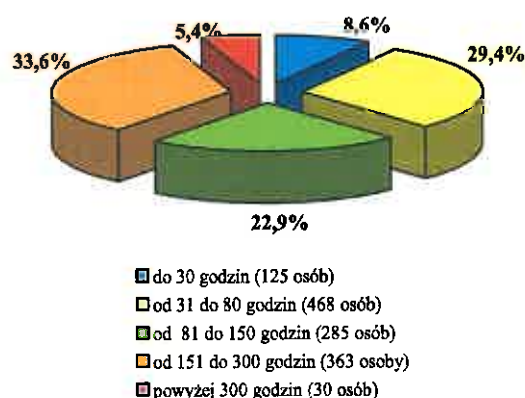
W 2012 roku powiatowe urzędy pracy częściej niż w 2011 roku organizowały szkolenia obejmujące większą liczbę godzin. O 4,8 pkt proc. zwiększył się udział kursów, których program nauczania mieścił się w przedziale od 31 do 81 godzin dydaktycznych. O blisko 0,7 pkt proc. wzrósł odsetek szkoleń trwających od 81 do 151 godzin oraz o 0,6 pkt proc. od 151 do 300 godzin. Zwiększenie to nastąpiło kosztem ograniczenia liczby szkoleń krótszych do 30 godzin (spadek o 4,1 pkt proc.), jak również tych najdłuższych, powyżej 300 godzin (o 2,0 pkt. proc.).

Analizując strukturę uczestników szkoleń i czas trwania kursów na przestrzeni dwóch lat zaobserwowano kontynuację spadkowej tendencji procentowego udziału uczestników szkoleń krótkich (trwających do 30 godzin dydaktycznych) - spadek o 3,4 pkt proc (dla porównania w 2011 roku w stosunku do 2010 wskaźnik ten zmienił się o 13,9 pkt. proc). Spadła również liczba uczestników szkoleń, których program obejmuje od 151 do 300 godzin - o 2,7 pkt. proc., oraz kursów w wymiarze od 81 do 150 godzin – spadek o 0,3 pkt proc. W pozostałych przypadkach (szkolenia trwające od 31 do 80 godzin dydaktycznych oraz powyżej 300 godzin) widoczny jest wzrost udziału procentowego ich uczestników, odpowiednio o 3,6 i 2,6 pkt proc.

Wykres 9. Struktura procentowego udziału liczby uczestników szkoleń w liczbie zaktywizowanych ogółem w 2011 roku



Wykres 10. Struktura procentowego udziału liczby uczestników szkoleń w liczbie zaktywizowanych ogółem w 2012 roku



Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

2.5. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ NA TŁE INNYCH AKTYWNYCH FORM

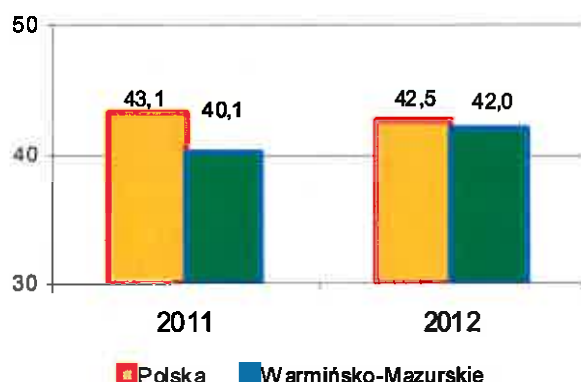
Efektywność szkoleń, zależy od bardzo wielu czynników, które należy brać pod uwagę przy organizacji kursów. Na zakładany efekt ostateczny, podjęcie przez bezrobotnego pracy, wpływ może mieć m.in. zrozumienie celu i konieczności zmian, motywacja bezrobotnego do uczestnictwa, właściwy dobór uczestników kursu, przydatność tematyki szkolenia, dopasowany poziom i rodzaj szkolenia, zgodność tematyki szkoleń z potrzebami rynku pracy.

Przeciętna efektywność zatrudnieniowa po szkoleniach w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku wynosiła 42,0%, to o 1,9 pkt proc. więcej niż w roku poprzedzającym. Porównując osiągniętą wartość ze wskaźnikiem krajowym (42,5%), efektywność zatrudnieniowa w naszym regionie jest niższa o 0,5 pkt proc., niemniej ma tendencję wzrostową w przeciwieństwie do efektywności krajowej, która w skali dwóch lat spada o 0,6 pkt proc.¹⁷.

Niższy, niż wojewódzki, wskaźnik zatrudnienia osiągnęło sześć województw: Mazowieckie (35,1%), Świętokrzyskie (35,9%), Łódzkie (36,8%), Podkarpackie (37,8%), Lubelskie (39,7%) i Śląskie (40,3%).

¹⁷ Efektywność liczona po trzech miesiącach po zakończeniu roku, w którym realizowane były szkolenia (Załącznik nr 6, MPiPS)

Wykres 11. Efektywność zatrudnieniowa szkoleń (w %)



Źródło: Dane MPiPS. Obliczenia własne

Najwyższą efektywność zatrudnieniową, liczoną po trzech miesiącach od zakończenia szkoleń w 2012 r. osiągnięto w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego:

- gołdapskim - 79,7%,
- lidzbarskim - 72,8%,
- piskim - 71,0%.

Najmniejszą efektywność zatrudnieniową odnotowano w powiatach: mrągowskim (21,6%), ełckim (22,2%) oraz nowomiejskim (25,0%).

Koszt aktywizacji jednego uczestnika szkoleń wynosił przeciętnie w województwie 2 414,83 zł¹⁸, (przed rokiem 2 871,15 zł). Przeciętny koszt ponownego zatrudnienia po szkoleniach kształtował się na poziomie 6 069,70 zł i był niższy o 935,53 zł niż przed rokiem.

Najniższy koszt ponownego zatrudnienia miał miejsce w powiatach:

- piskim – 2 020,69 zł,
- lidzbarskim – 2 622,03 zł,
- oleckim – 2 886,14 zł.

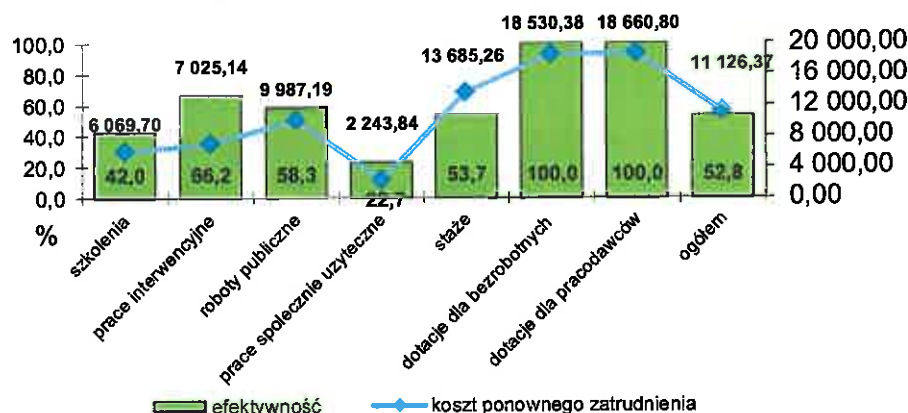
Najwyższy koszt ponownego zatrudnienia po szkoleniach wystąpił w powiatach:

- nowomiejskim – 14 131,25 zł,
- węgorzewskim – 13 524,14 zł,
- ełckim – 13 226,42 zł.

Efektywność zatrudnieniowa szkoleń, rozpatrywana z uwagi na płeć szkolących się osób, w roku 2012 utrzymywała się na niemal wyrównanym poziomie. Z liczby 2 411 mężczyzn, którzy ukończyli szkolenie, w jego trakcie lub w okresie 3 miesięcy po zakończeniu, pracę podjęło 868 mężczyzn – wskaźnik ponownego zatrudnienia wynosił 36,0%. W przypadku kobiet wartości te kształtowały się odpowiednio na poziomie – z liczby 1 373 kobiet, które ukończyły szkolenie, 473 kobiety podjęły pracę w okresie do 3 miesięcy od jego ukończenia. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 34,5%. Wśród mężczyzn efektywność zatrudnieniowa po odbytych szkoleniach była wyższa o 1,5 pkt proc.

¹⁸ Zgodnie z metodologią przyjętą przez MPiPS do kosztów szkoleń wliczono: koszty należne instytucjom szkoleniowym, pożyczki szkoleniowe, koszty egzaminów i uzyskania licencji, koszty szkoleń pracowników refundowane pracodawcom, stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres studiów)

Wykres 12. Efektywność zatrudnieniowa oraz koszt ponownego zatrudnienia bezrobotnego w województwie warmińsko – mazurskim w 2012 roku

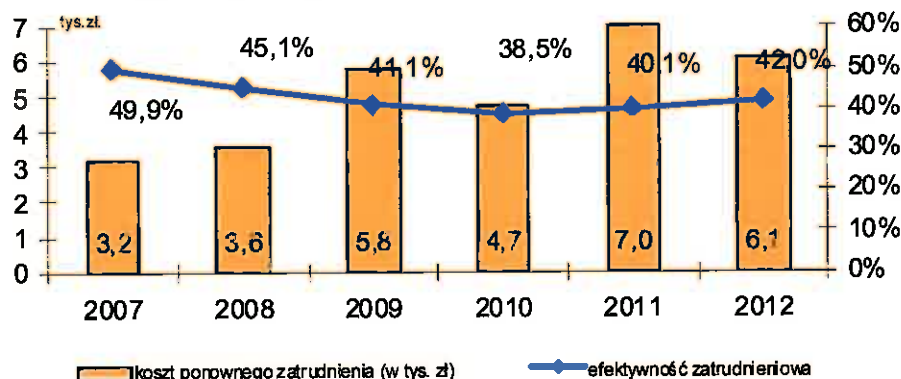


Źródło. Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2012 roku, MPiPS, Warszawa, Maj 2013.

Na tle innych programów aktywizacji zawodowej, szkolenia charakteryzowały się jednym z najniższych wskaźników stopy ponownego zatrudnienia. Niższą wartość tego wskaźnika osiągnęły jedynie prace społecznie użyteczne – 22,7%.

W odniesieniu do innych form aktywizacji zawodowej, koszt ponownego zatrudnienia uczestników, obu wymienionych programów, był najniższy: dla prac społecznie użytecznych wynosił 2 243,84 zł, natomiast dla szkoleń 6 069,70 zł.

Wykres 13. Efektywność szkoleń w Warmińsko-Mazurskim



Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 6 „Aktywne programy rynku pracy”¹⁹.

Rozpatrując szkolenia w poszczególnych obszarach tematycznych obserwujemy, że istniały takie, które zakończyły się większą efektywnością niż w roku poprzednim:

- usługi stolarskie, szklarskie – wzrost o 56,0 pkt proc.,
- języki obce – wzrost o 39,2 pkt proc.,
- usługi krawieckie i obuwnicze – wzrost o 34,8 pkt proc.,
- zarządzanie i administrowanie – wzrost o 12,8 pkt proc.,
- nauka aktywnego poszukiwania pracy – wzrost 8,6 pkt proc.,
- usługi gastronomiczne – wzrost o 7,1 pkt proc.

¹⁹ Efektywność liczona na koniec marca 2013 r., po trzech miesiącach od zakończenia roku, w którym realizowane były szkolenia (Załącznik nr 6, MPiPS).

Największe zmiany spadkowe, jeżeli chodzi o wskaźnik ponownego zatrudnienia po zakończonym szkoleniu, na przestrzeni dwóch minionych lat, zanotowano dla szkoleń z zakresu:

- górnictwo i przetwórstwo przemysłowe – spadek o 44,0 pkt proc.,
- ochrona własności i osób – spadek o 31,0 pkt proc.,
- prace sekretarskie i biurowe – spadek o 28,2 pkt proc.

Tabela 5. Efektywność szkoleń w poszczególnych obszarach tematycznych

Wyszczególnienie	2011	2012	Dynamika 2011/ 2010
Ogółem	41,4	35,4	-6,0
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	0,0	0,0	0,0
Języki obce	17,9	57,1	39,2
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	28,9	16,6	-12,3
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	38,0	27,5	-10,5
Zarządzanie i administrowanie	45,0	57,8	12,8
Prace sekretarskie i biurowe	68,6	40,4	-28,2
Informatyka i wykorzystanie komputerów	18,6	17,1	-1,5
Technika i handel artykułami technicznymi	33,7	30,1	-3,6
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	76,5	32,5	-44,0
Architektura i budownictwo	31,1	29,8	-1,3
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	30,5	18,5	-12,0
Ochrona własności i osób	41,4	10,4	-31,0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	36,0	29,9	-6,1
Usługi gastronomiczne	17,4	24,5	7,1
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	40,0	24,1	-15,9
Usługi krawieckie, obuwnicze	0,0	34,8	34,8
Usługi stolarskie, szklarskie	2,6	58,6	56,0
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	41,4	32,8	-8,6
Pozostałe usługi	50,8	40,5	-10,3
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	3,1	11,7	8,6
Inne obszary szkoleń	73,0	57,9	-15,2

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”²⁰.

²⁰ Efektywność liczona na koniec roku 2012 (Załącznik nr 4, MPiPS).

3. SZKOLENIA REALIZOWANE PRZEZ URZĘDY PRACY, WG STANU NA KONIEC III KWARTAŁU 2013 R.

3.1. SZKOLENIA WŚRÓD WYBRANYCH GRUP BEZROBOTNYCH

W ciągu trzech kwartałów 2013 r. powiatowe urzędy pracy w naszym województwie skierowały na szkolenia 3 670 bezrobotnych, czyli o 1 019 (38,4%) osób więcej niż w tym samym okresie 2012 r.

W grupie tej zdecydowanie dominowali mężczyźni – przy 65,1% (2 388 osób) szkolących się mężczyzn, kobiety wśród osób korzystających z tej formy aktywizacji stanowiły jedynie 34,9% (1 282 osoby). W okresie tym urzędy pracy skierowały na szkolenia m.in.: 1505 osób długotrwale bezrobotnych, 1 104 osoby do 25 roku życia, 736 bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Wśród rozpoczynających szkolenia dużą grupę – 1 713 osób stanowili mieszkańcy wsi²¹.

Tabela 6. Aktywizacja zawodowa wybranych grup bezrobotnych wg stanu na koniec III kwartału 2013 r.

Wyszczególnienie	Podjęcie pracy			Szkolenia	Staże	Przygotowanie zawodowe dorosłych	Prace społecznie użyteczne	Razem
	Ogółem	Niesubsydiowane	Subsydiowane					
Ogółem	49 747	41 202	8 545	3 670	8 922	80	5 037	67 456
Kobiety	23 455	19 597	3 858	1 282	6 034	34	3 242	34 047
Zamieszkali na wsi	22 280	18 189	4 091	1 713	4 310	52	3 001	31 356
Do 25 roku życia	10 874	9 103	1 771	1 104	4 455	38	593	17 064
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	9 544	6 715	2 829	736	1 655	6	2 021	13 962
Długotrwale bezrobotni	18 573	14 219	4 354	1 505	3 510	6	4 260	27 878

Źródło: Dane MPiPS-01. Obliczenia własne.

Szkolenia, spośród innych form aktywizacji zawodowej, charakteryzowały się jednym z najniższych wskaźników obrazujących procentowy udział osób w niej uczestniczących w ogólnej liczbie zaktywizowanych bezrobotnych. Ogółem, od stycznia do końca września 2013r. w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy udział wzięło 5,4% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych w tym okresie. Niższą wartość osiągnęło tylko przygotowanie zawodowe dorosłych – 0,1% (tj. 80 osób).

Na szkolenia, w omawianym okresie, skierowanych zostało 6,5% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych do 25 roku życia; 5,3% bezrobotnych powyżej 50 roku życia; 5,5% bezrobotnych mieszkających na wsi oraz 5,4% długotrwale bezrobotnych.

Najwyższy wskaźnik wśród innych form aktywizacji zawodowej, osiągnęły staże – 13,2% (8 922 osoby) w ogólnej liczbie zaktywizowanych. Szczególnie charakterystyczny dla tej grupy jest fakt, że to właśnie kobiety częściej niż mężczyźni uczestniczą w tej formie aktywizacji. Wg stanu na koniec III kwartału 2013 r. kobiety stanowiły w tej grupie 67,6% (6 034 osoby), przy 32,4% (2 888 osób) mężczyzn.

²¹ Jedna osoba może wystąpić w kilku omawianych grupach osób bezrobotnych.

Od początku roku do końca września 2013 r. z budżetu Funduszu Pracy na realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy na Warmii i Mazurach przeznaczono kwotę 4 821,7 tys. zł, tj. o 1 663,1 tys. zł (52,6%) więcej niż w ciągu dziewięciu miesięcy 2012 r. Dla porównania w tym samym okresie wysokość środków wydatkowanych na programy na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych zwiększyła się z 81 258,6 tys. zł do 132 564,7 tys. zł – wzrost o 63,1% (51 306,1 tys. zł).

Wydatki na szkolenia w trzech kwartałach 2013 r. stanowiły zaledwie 3,6% w ogólnych wydatkach z Funduszu Pracy na aktywne formy (o 0,3 pkt proc mniej niż w porównywalnym okresie 2012 r.). W okresie od stycznia do września 2013 roku, w województwie warmińsko-mazurskim z Funduszu Pracy wydatkowano ogółem 320 504,0 tys. zł, z czego na programy na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych 132 564,70 tys. zł (41,4%).

Szkolenia (obok prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych) należą do tych form aktywizacji, w których w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. zmniejszył się procentowy udział w ogólnej strukturze wydatków.

Tabela 7. Wydatki na aktywne formy z Funduszu Pracy wg stanu na koniec III kwartału 2012 i 2013 r.

Wyszczególnienie	2012		2013		2013:2012	
	Kwota (w tys. zł)	%	Kwota (w tys. zł)	%	Kwota (w tys. zł)	w pkt proc.
Programy na rzecz promocji zatrudnienia ogółem	81 258,60	100	132 564,70	100	51 306,10	x
z tego:						
Koszty szkoleń	3 158,60	3,9	4 821,70	3,6	1 663,10	-0,3
Prace interwencyjne	10 958,30	13,4	14 349,30	10,8	3 391,00	-2,6
Roboty publiczne	4 817,80	5,9	11 106,60	8,4	6 288,80	2,5
Prace społecznie użyteczne	1 908,80	2,3	2 218,60	1,7	309,80	-0,6
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia	8 785,00	10,8	17 027,00	12,8	8 242,00	2,0
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	16 681,30	20,4	31 943,70	24,1	15 262,40	3,7
Stypendia stażowe	27 276,80	33,4	44 423,70	33,5	17 146,90	0,1
Inne	7 672,00	9,4	6 674,10	5,0	-997,90	-4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-02 Sprawozdania o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

Największe nakłady finansowe na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej z Funduszu Pracy przeznaczono na stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu (44 423,7 tys. zł, - 33,5%).

3.2. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ GRUPOWYCH I INDYWIDUALNYCH W 2013 R.

Do końca III kwartału 2013 r. urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim przeszkoliły grupowo 2 375 bezrobotnych. Zatrudnienie po odbytych szkoleniach znalazło 24,0% spośród nich.

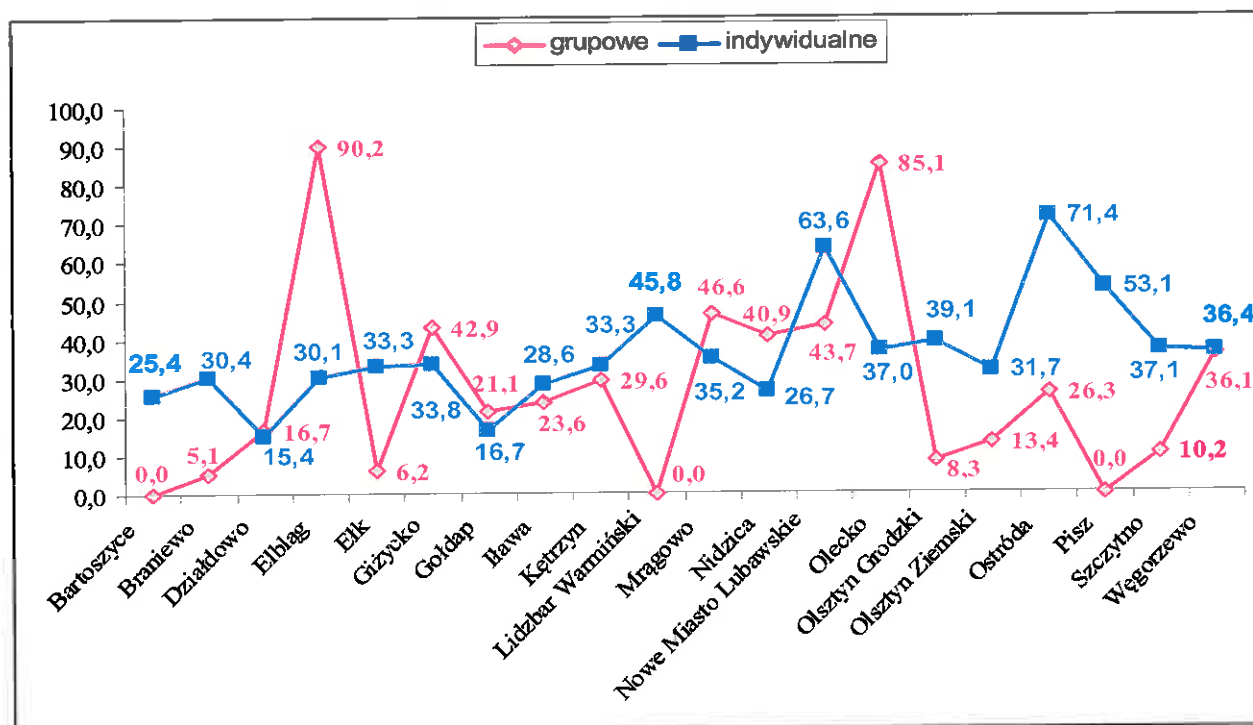
Wyższą efektywność szkoleń od średniej wojewódzkiej osiągnęło 9 powiatów, w tym: elbląski (90,2%), olecki (85,1%), mrągowski (46,6%), nowomiejski (43,7%), giżycki (42,9%), nidzicki (40,9%), węgorzewski (36,1%), kętrzyński (29,6%) i ostródzki (26,3%).

W 9 powiatach szkolenia przyniosły niższą efektywność od średniej wojewódzkiej, w tym w powiatach: iławskim (23,6%), gołdapskim (21,1%), działdowskim (16,7%), olsztyńskim (13,4%),

szczyieńskim (10,2%), mieście Olsztynie (8,3%), elckim (6,2%) braniewskim (5,1%) oraz lidzbarskim (0,0%).

W 2 powiatach, tj. bartoszyckim i piskim, nie realizowano w tym okresie żadnych szkoleń grupowych.

Wykres 14. Efektywność szkoleń grupowych i indywidualnych wg stanu na koniec III kwartału 2013 r.



Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Szkolenia indywidualne realizowane były przez wszystkie urzędy pracy województwa warmińsko-mazurskiego i osiągnęły wyższą efektywność zatrudnienia niż w przypadku szkoleń grupowych. Na koniec III kwartału 2013 roku liczba przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy wyniosła 1 115 osób. Zatrudnienie po odbytych szkoleniach znalazło 32,6% spośród nich.

Wyższą efektywność szkoleń od średniej wojewódzkiej osiągnięto w 12 powiatach, w tym: ostródzkim (71,4%), nowomiejskim (63,6%), piskim (53,1%), lidzbarskim (45,8%), mieście Olsztynie (39,1%), szczyieńskim (37,1%), oleckim (37,0%), węgorzewskim (36,4%), mragowskim (35,2%) giżyckim (33,8%), kętrzyńskim oraz elckim (33,3%).

W 8 powiatach szkolenia przyniosły niższą efektywność od średniej wojewódzkiej, w tym w powiatach: olsztyńskim (31,7%), braniewskim (30,4%), elbląskim (30,1%), iławskim (28,6%), nidzickim (26,7%), bartoszyckim (25,4%), gołdapskim (16,7%) oraz działdowskim (15,4%).

3.3. KIERUNKI SZKOLEŃ BEZROBOTNYCH W 2013 R. – STAN NA KONIEC III KWARTAŁU

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego największą popularnością cieszyły się szkolenia z zakresu:

- prawa jazdy, kursów operatorskich, obsługi urządzeń i transportu – 1 053 osoby przeszkolone (efektywność zatrudnieniowa – 24,1%),
- biznesu – 666 osób przeszkolonych (efektywność zatrudnieniowa – 52,9%),
- handlu, hotelarstwa i gastronomii – 354 osoby przeszkolone (efektywność zatrudnieniowa – 15,3%).

Najmniej popularne okazały się szkolenia kształcące przyszłych:

- krawców, tapicerów, szewców, itp. – 13 osób przeszkolonych (efektywność zatrudnieniowa – 0,0%).
- szkolenia z zakresu rolnictwa i leśnictwa – 70 osób przeszkolonych (efektywność zatrudnieniowa – 27,1%).
- usługi (ochroniarz, grafika komputerowa, projektowanie, fryzjer, mechanik, instruktor) – 84 osoby przeszkolone (efektywność zatrudnieniowa – 25,0%).

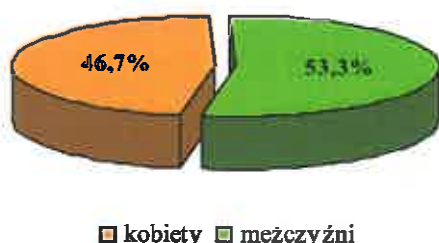
Tabela 8. Kierunki szkoleń bezrobotnych, wg stanu na koniec III kwartału 2013 r.

Rodzaje szkoleń	Osoby przeszkolone	Osoby zatrudnione	Efektywność w %
Budownictwo i instalatorstwo	262	49	18,7
Handel, hotelarstwo i gastronomia	354	54	15,3
Prawo jazdy, operatorzy, obsługa urządzeń, transport	1 053	254	24,1
Biuro i księgowość	331	27	8,2
Spawacz, obróbka drewna i metalu	171	55	32,2
Usługi (ochroniarz, grafika komputerowa, projektowanie, fryzjer, mechanik, instruktor)	84	21	25,0
Opieka, służba zdrowia, rekreacja	124	28	22,6
Rolnictwo i leśnictwo	70	19	27,1
Krawiectwo, tapicerstwo, szewc itp.	13	0	0,0
Biznes	666	352	52,9
Aktywizacja zawodowa	186	12	6,5
Inne (strażak, florysta, palacz, brukarz, uprawnienia elektr., ratownik, agent, diagnosta)	176	67	38,1
Razem	3 490	938	26,9

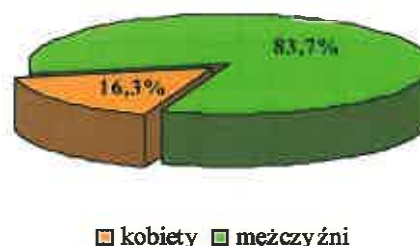
Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Uwagę zwraca również fakt, iż to mężczyźni przeważają w strukturze szkolących się bezrobotnych. W szkoleniach grupowych co prawda proporcje te są bardziej wyrównane (53,3% mężczyzn i 46,7% kobiet) to już w przypadku szkoleń indywidualnych organizowanych przez urzędy pracy różnica jest znaczna. Kobiety w tej grupie stanowią zaledwie 16,3% przy 83,7% mężczyzn. Trudno określi przyczynę tego stanu rzeczy, ponieważ najbardziej popularne kierunki szkoleń nie znajdują się wcale w grupie tzw. „męskich zawodów”.

Wykres 15. Struktura bezrobotnych szkolenia grupowe



Wykres 15. Struktura bezrobotnych szkolenia indywidualne



Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

4. SZKOLENIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

Osoby zainteresowane podnoszeniem lub zmianą swoich kwalifikacji zawodowych mają możliwość korzystania ze szkoleń organizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, finansowanych ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków krajowych.

Celem głównym Programu jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Jednym z działań, poprzez które cel ten jest realizowany, są szkolenia.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w okresie programowania 2007-2013 pełni rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP 2) i jest odpowiedzialny za wdrażanie całego Priorytetu VI „*Rynek pracy otwarty dla wszystkich*”, a w jego ramach Działania:

- **6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.** Celem Działania jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie.

- **6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia,** celem którego jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. W ramach tego działania realizowane są szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.

- **6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.** Celem Działania jest podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Od 2007 do 2012 r. w ramach wdrażania Priorytetu VI, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie zakontraktował w sumie 294 projekty. Wartość tych projektów opiewała na kwotę ponad 556 mln. zł. W szkoleniach realizowanych w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie, przeszkolonych zostało w sumie 44 701 osób.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie odpowiada także za wdrażanie pierwszego Działania w ramach Priorytetu VIII *Regionalne kadry gospodarki – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie*, którego celem jest podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.

W ramach Priorytetu VIII realizowane są ogólne i specjalistyczne szkolenia dla kadr zarządzających i pracowników kierowanych na szkolenia przez swoich pracodawców obejmujące różnorodne obszary. Działania w ramach tego Priorytetu przewidują także szkolenia i kursy oraz poradnictwo zawodowe (jako działanie uzupełniające) dla osób zagrożonych utratą zatrudnienia oraz dla osób zwolnionych. W ramach projektów outplacementowych możliwe było udzielanie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W ramach Działania 8.1 realizowane są również projekty z komponentem ponadnarodowym i projekt innowacyjny.

Tabela 9. Liczba osób, które rozpoczęły udział w projektach szkoleniowych w ramach Działania 8.1 POKL w latach 2008-2012.

Lata	Wartość projektów w PLN	Liczba osób, które rozpoczęły udział w projekcie szkoleniowym
2008	35 105 021,65	1 092
2009	43 806 118,15	5 420
2010	40 894 096,55	6 608
2011	39 645 933,74	6 066
2012	44 399 025,53	7 495
SUMA	203 850 195,50	26 681

Źródło: Dane WUP. Obliczenia własne

Kierunki szkoleń realizowanych w ramach projektów wpisują się w branże istotne dla rozwoju naszego regionu. Przeważały następujące obszary szkoleniowe: operatorzy maszyn budowlanych, księgowi, opiekunki osób starszych, zawodowi kierowcy, brukarze, magazynierzy z obsługą wózków widłowych, kasjerzy kas fiskalnych, kursy z zakresu hotelarstwa i gastronomii, z zakresu spawania w różnych metodach, z zakresu mechatroniki, ICT, marketingu i zarządzania firmą.

5. ORGANIZACJA SZKOLEŃ PRZEZ INSTYTUCJE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH

5.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

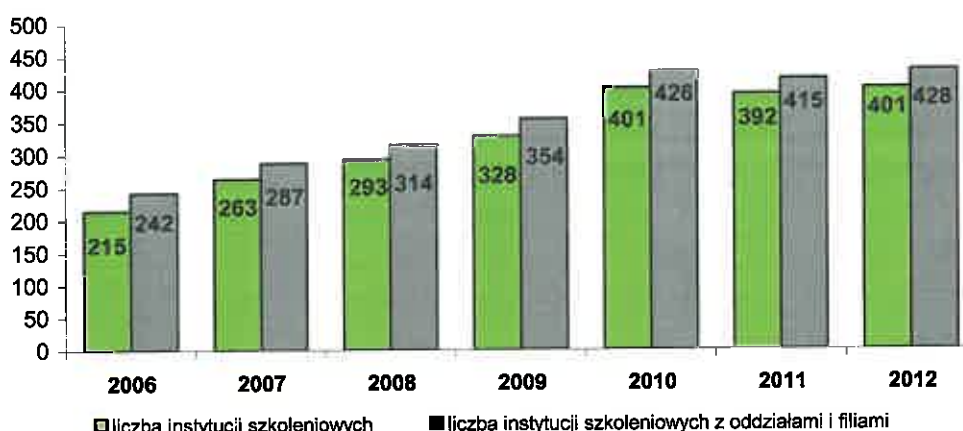
Od 1 grudnia 2004 r. zgodnie z art. 20 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 99 poz. 1001 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004 r. w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych (Dz. U. nr 236, poz. 2365 z późn. zm.) Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie rozpoczął przyjmowanie wniosków o wpis do rejestru instytucji szkoleniowych (RIS). Wpis ten jest niezbędnym warunkiem do ubiegania się o zlecenia na szkolenie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, finansowanych ze środków publicznych, takich jak np. Fundusz Pracy, PFRON, fundusze pomocowe Unii Europejskiej.

Do podstawowych celów prowadzenia rejestru instytucji szkoleniowych należy ułatwienie rozeznania na rynku ofert szkoleniowych przede wszystkim osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. Baza firm szkolących jest także przydatnym narzędziem dla służb zatrudnienia w celu prowadzenia badań statystycznych instytucji działających w systemie pozaszkolnym.

Na przestrzeni lat 2006-2012 systematycznie rosło zainteresowanie rejestrem instytucji szkoleniowych, jako jednego z narzędzi rynku pracy, mającego wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych. W 2012 roku w całej Polsce do rejestru wpisanych było 11 272 (łącznie z oddziałami i filiami), w tym 428 w województwie warmińsko-mazurskim. To o 665 (6,3%) instytucji w Polsce oraz o 13 (3,1%) instytucji na Warmii i Mazurach więcej niż w roku 2011²². Z kolei liczba instytucji szkoleniowych bez oddziałów i filii wynosiła w 2012 roku 10 157 w Polsce oraz 401 w województwie.

²² Dane dotyczą wszystkich instytucji razem z filiami i ich oddziałami.

Wykres 17. Instytucje szkoleniowe zarejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim wg stanu na koniec 2006-2012



Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

Rozmieszczenie terytorialne instytucji figurujących w rejestrze jest bardzo nierównomierne. Podobnie jak w poprzednich latach, tak w 2012 roku najwięcej instytucji zarejestrowanych było w głównych miastach województwa:

- Olsztynie – 160 jednostek, tj. 39,9% ogółu bez oddziałów i filii,
- Elblągu – 39 jednostek, tj. 9,7% ogółu bez oddziałów i filii,
- Ełk – 22 jednostki, tj. 5,5% ogółu bez oddziałów i filii.

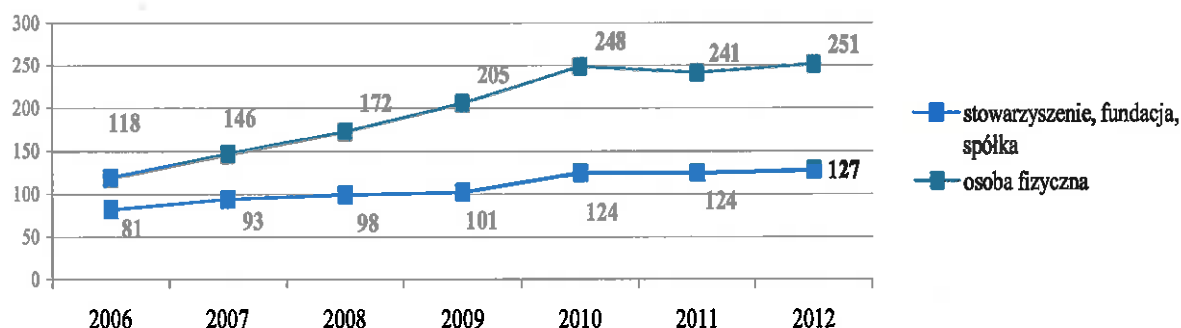
W 2012 roku najmniej zarejestrowanych firm szkoleniowych miało swoje siedziby na terenie powiatów: braniewskiego i lidzbarskiego – 3 instytucje, tj. 0,7% ogółu oraz elbląskiego i węgorzewskiego – po 4 instytucje, tj. 1,0% ogółu²³.

Biorąc pod uwagę sektor własności, wśród podmiotów zarejestrowanych w RIS wyróżniamy zarówno instytucje publiczne jak i niepubliczne. W 2012 roku w Warmińsko-Mazurskim podmiotów niepublicznych było 400 (93,5% ogółu), natomiast publicznych 28 (6,5%).

W Polsce corocznie nieznacznie wzrasta ogólna liczba instytucji. Najwięcej z nich ma charakter instytucji niepublicznych. Na koniec 2012 roku było ich bowiem 10 619 (94,2% ogółu), przy 653 (5,8%) instytucjach publicznych.

²³ Dane dotyczą ogólnej liczby instytucji bez ich oddziałów i filii.

Wykres 18. Wybrane formy organizacyjne instytucji wpisanych do RIS w latach 2006-2012 w Warmińsko-Mazurskim



Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

W 2012 roku instytucje szkoleniowe w województwie warmińsko-mazurskim najczęściej były prowadzone przez osoby fizyczne – 58,6% instytucji figurujących w RIS (251 podmiotów). W stosunku do 2011 roku w tej formie organizacyjnej nastąpił wzrost o 10 firm szkoleniowych (o 4,1%). W Polsce udział procentowy tej formy organizacyjnej również był najwyższy – w 2012 roku wyniósł on 52,3% (5 890 podmiotów).

Wśród najrzadziej występującej formy organizacyjnej instytucji szkoleniowej w województwie warmińsko-mazurskim wymienić można zakłady pracy, które w 2012 roku stanowiły 2 podmioty, czyli 0,5% ogółu firm figurujących w RIS.

W rejestrze instytucji szkoleniowych województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku nie było zarejestrowanych żadnych placówek naukowych, naukowo-badawczych, ośrodków badawczo-rozwojowych oraz szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 10. Struktura wybranych form organizacyjnych instytucji zarejestrowanych w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2011-2012

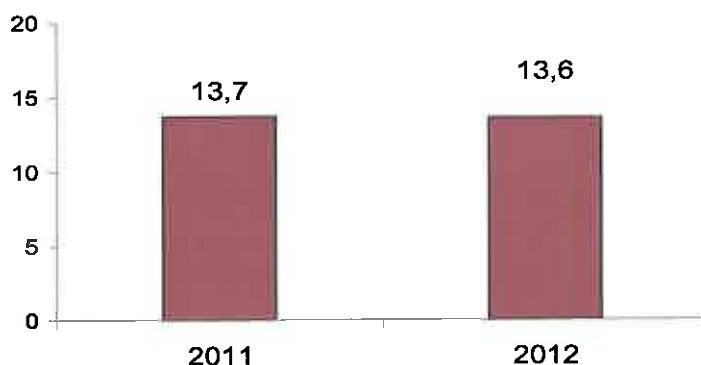
Forma organizacyjna	2011 w %	2012 w %	Dynamika
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Szkoła średnia, policealna	0,2	0,0	-0,2
Stowarzyszenie, fundacja, spółka oraz inna osoba prawna, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego	29,9	29,7	-0,2
Osoba fizyczna	58,1	58,6	0,5
Szkoła wyższa/kolegium	0,7	0,9	0,2
Zakład pracy	0,5	0,5	0,0
Centrum kształcenia ustawicznego / centrum kształcenia praktycznego	4,6	4,9	0,3
Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	2,7	2,3	-0,4
Placówka naukowa, naukowo-badawcza, ośrodek badawczo-rozwojowy	0,0	0,0	0,0
Inna forma	3,4	3,0	-0,4
Ogółem	100,0	100,0	x

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

W 2012 roku spośród 428 instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w rejestrze prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, 58 z nich (tj. 13,6% ogółu) zadeklarowało, iż posiadają akredytację lub znak jakości.

Znak jakości jest potwierdzeniem wysokiego standardu jakości usług. Wśród certyfikatów przedstawianych przez instytucje szkoleniowe mogą znaleźć się takie certyfikaty jak: akredytacja kuratora oświaty, certyfikat systemu zarządzania jakością kształcenia/szkolenia, wydany na podstawie międzynarodowych norm ISO, standard HACCP, certyfikat dla szkół językowych PASE lub inny znak jakości.

Wykres 9. Odsetek instytucji szkoleniowych posiadających akredytację lub inny certyfikat jakości w latach 2011-2012 w województwie warmińsko-mazurskim



Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

Z danych dotyczących struktury kadry dydaktycznej wykładowców i trenerów zatrudnionych w firmach zarejestrowanych w RIS, pod względem wymiaru czasu pracy, wynika że 6 479 osób (91,0%) zatrudnionych było w niepełnym czasie pracy (np. umowy, umowy zlecenia itp.) zaś 641 (9,0%) wykładowców pracowało w pełnym wymiarze czasu pracy.

W Polsce w badanym okresie utrzymuje się podobna tendencja (w 2012 roku w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucjach szkoleniowych były zatrudnione 31 834 osoby, tj. 20,4%, zaś w niepełnym wymiarze 155 886 osób, tj. 79,6% pracowników). Duża ilość osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy może wynikać z tego, że szkolenia lub też cykl kursów realizowanych jest obecnie, jako jednorazowe projekty w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, co warunkuje wybór wykwalifikowanej kadry wykładowców/trenerów w zależności od konkretnego szkolenia.

5.2. OBSZARY SZKOLEŃ INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH

Oferta szkoleniowa w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych, z roku na rok jest bardziej różnicowana i dostosowana do trendów oraz zapotrzebowania na rynku pracy.

Tabela 11. Oferta instytucji szkoleniowych według kodów obszaru szkolenia i liczby szkoleń w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2011-2012²⁴

Nazwa obszaru szkolenia	2011	2012	2012:2011
Podstawowe programy ogólne, w tym kształcenie umiejętności pisania i liczenia	16	18	2
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	342	341	-1
Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	370	583	213
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	69	83	14
Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	36	56	20
Języki obce	138	164	26
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	8	11	3
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	149	130	-19
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	176	149	-27
Zarządzanie i administrowanie	160	153	-7
Prawo sekretarskie i biurowe	53	47	-6
Prawo	47	73	26
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	10	13	3
Matematyka i statystyka	5	10	5
Informatyka i wykorzystywanie komputerów	269	261	-8
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	178	148	-30
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	16	6	-10
Architektura i budownictwo	120	126	6
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	42	47	5
Weterynaria	7	6	-1
Opieka zdrowotna	127	137	10
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	80	97	17
Ochrona własności i osób	53	32	-21
Ochrona środowiska	7	11	4
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	69	61	-8
Usługi gastronomiczne	60	64	4
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	134	139	5
Usługi krawieckie, obuwnicze	12	5	-7
Usługi stolarskie, szklarskie	20	21	1
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	476	577	101
Pozostałe usługi	105	100	-5
Inne obszary szkoleń	553	548	-5
Ogółem	3 907	4 217	310

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych. (wydruk danych z dnia 25.10.2013).

W 2012 roku najczęściej pojawiającym się obszarem tematycznym w ofercie zarejestrowanych firm szkoleniowych poza innymi obszarami szkoleń były szkolenia nauczycieli i nauki o kształceniu 583 razy (13,8), usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy, które

²⁴ Instytucje szkoleniowe wypełniając wniosek o wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych, samodzielnie określają, do jakiego obszaru szkoleniowego klasyfikują swój ofertę. W praktyce niejednokrotnie występują z tym trudności, podmioty ubiegające się o wpis często klasyfikują kurs mało dokładnie. W konsekwencji liczba szkoleń w obszarze „inne obszary szkoleń” stanowią duży ich odsetek. W 2012 roku ich liczba obejmowała 13,0% ogółu. Zatem dane dotyczące tematyki szkoleń jak i dane liczbowe służą jedynie za informację orientacyjną.

zgłoszono 577 razy (13,7% obszarów szkoleń), oraz *rozwój osobowościowy i kariery zawodowej* – 341 razy (8,1%)

W 2012 roku w województwie warmińsko-mazurskim najmniej licznymi obszarami w zbiorze ofert szkoleniowych były:

- *usługi krawieckie, obuwnicze* – 5 szkoleń, tj. 0,1%; - podobnie jak w 2011 roku;
- *górnictwo i przetwórstwo przemysłowe* – 6 szkoleń – 0,1%;
- *weterynaria* – 6 szkoleń – 0,1%.

5.3. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY W 2012 R.

Instytucjami szkoleniowymi, w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z którymi urzędy pracy zawierają umowy na szkolenia, są publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną (kształcenie ustawiczne) z zakresu:

- kwalifikacji zawodowych,
- rozwijania umiejętności z zakresu poruszania się po rynku pracy²⁵.

W roku 2012 urzędy pracy zleciły realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy 321 instytucjom szkoleniowym. Łącznie przeprowadziły one ponad 1,2 tys. szkoleń, które ukończyło 3 784 bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym 1 373 kobiety (36,3%). W roku ubiegłym było to ponad 706 szkoleń (wzrost w 2012 r. o 80% – o 565 szkoleń), wśród których kursy ukończyło 2 169 osób – wzrost w 2012 r. o 74,5% (o 1 615 osób).

Najczęściej w 2012 roku szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy realizowały instytucje prowadzone przez osoby fizyczne – 85 instytucji (26,5% ogółu instytucji, z którymi zawarto umowę). Na zlecenie urzędów pracy w 2012 r. bezrobotnych i poszukujących pracy szkoliły również: stowarzyszenia, fundacje i inne osoby prawne (34 podmioty – 10,6% ogółu). Nieco mniej ośrodków szkolenia działało w obszarze stowarzyszenia, fundacje i inne osoby prawne – 34 instytucje (10,6% ogółu). Najmniejsza liczba instytucji szkoleniowych, z którymi podpisano umowy na szkolenia – 3 instytucje (0,9% ogółu) posiadały status placówek naukowych, naukowo-badawczych i ośrodków badawczo rozwojowych. Wśród partnerów, którym zlecano szkolenia były także: ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego – 18 instytucji (5,6%); centra kształcenia ustawicznego i praktycznego – 16 (5,0%); zakłady pracy – 10 (3,1%).

²⁵ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013.675).

**Tabela 12. Instytucje szkoleniowe realizujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy
(wg stanu na koniec 2011 i 2012 r.)**

Instytucje szkoleniowe	Liczba							
	instytucji szkoleniowych		zakończonych szkoleń		osób, które ukończyły szkolenia			
	2011	2012	2011	2012	ogółem		kobiety	
Ogółem	289	321	706	1 271	2 169	3 784	813	1 373
szkoła średnia	0	0	0	0	0	0	0	0
szkoła wyższa	0	5	0	8	0	52	0	40
centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego	14	16	36	50	78	69	35	29
ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	29	18	70	115	205	288	77	119
placówka naukowa, naukowo- badawcza, ośrodek badawczo rozwojowy	1	3	1	4	1	7	0	0
zakład pracy	16	10	43	65	53	65	2	3
stowarzyszenie, fundacja oraz inna osoba prawna	49	34	155	126	687	789	291	356
osoba fizyczna	85	85	229	361	548	1 019	152	251
specjalistyczny ośrodek szkoleniowo-rehabilitacyjny	2	0	2	0	15	0	15	0
inna forma	93	150	170	542	582	1 495	241	575

Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Jak już wcześniej wspomniano, usługami szkoleniowymi objęta jest większa liczba mężczyzn niż kobiet. Wyjątek stanowią szkoły wyższe, gdzie odsetek kobiet, w ogólnej liczbie osób skierowanych przez urzędy pracy oraz kończących szkolenie wynosi 76,9%. W przypadku pozostałych instytucji szkoleniowych takich jak zakłady pracy czy osoby fizyczne, to mężczyźni stanowią zdecydowanie większy odsetek przeszkolonych osób (odpowiednio 95,4% i 75,4%).

6. POZOSTAŁE USŁUGI SZKOLENIOWE W 2012 ROKU

Uwarunkowania prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.),

6.1. POŻYCZKI SZKOLENIOWE

Na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, lub działalności gospodarczej Starosta może udzielić bezzwrotnej pożyczki w wysokości do 4-krotności przeciętnego wynagrodzenia. O pożyczkę mogą ubiegać się bezrobotni, poszukujący pracy oraz pracownicy w wieku powyżej 45 lat. Pożyczka jest nieoprocentowana. Okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 miesięcy od zakończenia szkolenia.

W 2012 roku pożyczek szkoleniowych udzielono 2 bezrobotnym. Dla porównania w 2011 roku z tej formy pomocy skorzystały 4 osoby. Ogółem przeznaczono na nie kwotę 7,4 tys. zł. (o 0,8 tys. zł. więcej niż w 2010 roku).

6.2. STUDIA PODYPLOMOWE

Na wniosek bezrobotnego starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów, do wysokości 100%. Kwota ta nie może być jednak większa niż trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia. Bezrobotnemu, któremu Starosta przyznał finansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

Koszty studiów podyplomowych sfinansowano 67 osobom, które w 2012 roku rozpoczęły tę formę edukacji. W liczbie tej osoby bezrobotne stanowiły 97,0% (65 osoby). Pozostałe osoby tworzące tę grupę to: pracownicy powyżej 45 roku życia – 1 osoba oraz 1 osoba poszukująca pracy. Wśród osób, które w ostatnim czasie uzyskały zgodę na współfinansowanie ze środków Funduszu Pracy kosztów studiów podyplomowych 55 osób ukończyło je w minionym roku, z czego 39 osób (70,9%) podjęło pracę w trakcie studiów, a 6 osób (10,9%) w okresie do 3 miesięcy po ich ukończeniu.

Dla porównania w 2011 r. studia podyplomowe po uzyskaniu zgody na współfinansowanie kosztów z Funduszu Pracy rozpoczęło 26 osób, a 89 osób zakończyło swoją edukację. Liczba osób, które podjęły pracę w trakcie studiów wynosiła 47 osób (52,8%), zaś kolejnych 5 osób (5,6%) zatrudnienie znalazło w okresie do 3 miesięcy po ich zakończeniu.

Podkreślić przy tym należy, że z tej formy dofinansowania częściej korzystały kobiety niż mężczyźni – 80,6% (2012 r.) w ogóle rozpoczynających studia podyplomowe finansowane z Funduszu Pracy oraz 87,3% w grupie kończących.

W 2012 roku urzędy pracy przeznaczyły na współfinansowanie studiów podyplomowych kwotę 168 tys. zł., a więc o 79,2 tys. mniej niż w 2011 roku.

6.3. FINANSOWANIE EGZAMINÓW I LICENCJI

Ze środków Funduszu Pracy na wniosek bezrobotnego mogą być też sfinansowane koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub innych tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu. Koszty te nie mogą przekraczać wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

W 2012 roku 569 osobom sfinansowano z Funduszu Pracy koszty egzaminów lub licencji (w tym 561 bezrobotnym, 5 pracownikom powyżej 45 roku życia i 3 osobom niepełnosprawnym). W okresie 3 miesięcy po zdaniu egzaminów lub uzyskaniu licencji 230 osób podjęły pracę (40,4%).

W 2011 r. 350 osób przystąpiło do egzaminów sfinansowanych z Funduszu Pracy umożliwiających uzyskanie uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów zawodowych. Po zdaniu egzaminu lub uzyskaniu licencji 134 osoby podjęły pracę (38,3%).

Ogółem koszty egzaminów i uzyskania licencji w 2012 wynosiły 76,9 tys. zł, i były mniejsze o 52 tys. zł. w porównaniu z 2011 rokiem, w którym to wyniosły 24,9 tys. zł.

7. STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

Uwarunkowania prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz.U.09.142.1160),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz.U.2013.910).

Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych to nabywanie przez bezrobotnego umiejętności do wykonywania pracy, przyuczanie do pracy dorosłych celem zdobycia wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, które są niezbędne do wykonywania zawodu, a także praktycznej nauki zawodu dorosłych, która umożliwi przystąpienie do egzaminu potwierdzającego te kwalifikacje. Takie formy aktywizacji inicjowane i realizowane są na wniosek starosty i odbywają się bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

7.1. UCZESTNICY STAŻU I PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH

W ciągu ostatnich lat systematycznie rośnie popularność takich form aktywizacji bezrobotnych jak staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. Dzięki nim osoby pozostające bez zatrudnienia mogą stosunkowo szybko nabyć kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności praktyczne w rzeczywistych warunkach pracy.

W roku 2012 z podstawowych form aktywizacji bezrobotnych w regionie skorzystało 28 995 osób. W grupie tej bezrobotni skierowani na staże stanowili 8 654 (29,8%) osób, a więc o 4 124 (o 91%) osoby więcej niż w roku poprzednim. Najczęściej z tego instrumentu korzystały kobiety (71,8%). Wydatki na stypendia z tytułu odbywania stażu stanowiły w 2012 roku 30,2% całości środków przeznaczonych na aktywizację i wynosiły 46 789,9 tys. zł., a więc o 7,4% mniej niż w roku poprzednim.

Wśród bezrobotnych skierowanych na przygotowanie zawodowe dorosłych nie odnotowano w stosunku do roku poprzedniego większych wahań. W roku 2012 liczba uczestników tej formy aktywizacji wynosiła 60, to zaledwie o dwie osoby więcej niż w roku 2011. Z tej formy pomocy korzystali głównie mieszkańcy wsi (56,6%) oraz bezrobotni do 25 roku życia (51,6%). Na ten cel wydatkowano 1 135,9 tys. zł., które stanowiły 0,7% środków przeznaczonych w 2012 roku na aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu – to o 36,4% mniej niż w roku poprzednim.

Uczestnikami stażu i przygotowania zawodowego dorosłych są osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy²⁶, tj:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, o którym mowa w art. 50 ust. 2 pkt 2, albo kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,

²⁶ Art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.).

- bezrobotni samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
 - bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
 - bezrobotni niepełnosprawni
- mogą być dodatkowo stosowane działania określone w art. 50-61a.

Starosta może również skierować na staż bezrobotnego, będącego w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenia szkoły wyższej, który nie ukończył 27 roku życia.

7.2. OBSZARY ZAWODOWE, W KTÓRYCH BEZROBOTNI ODBYLI PROGRAM STAŻU LUB PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH.

Coraz większa popularność staży i przygotowania zawodowego wynika również z bogatej oferty programów stażu i przygotowania zawodowego dorosłych, która w 2012 roku była bardzo zróżnicowana. Analiza struktury absolwentów, którzy ukończyli te formy aktywizacji, w podziale na obszary tematyczne, pozwala na wyodrębnienie programów cieszących się największą popularnością i największą liczbą kończących je osób.

W grupie uczestników staży (oprócz innych obszarów szkoleń – 31,0% w 2012 r. i 43,3% w 2011 r.) wymienić należy programy z zakresu:

- prace sekretarskie i biurowe – absolwenci tych form aktywizacji stanowili 27,3% (w 2012 r.) i 20,6% (w 2011 r.),
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 9,5% (w 2012 r.) i 7,4% (w 2011 r.),
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia – 4,7% (w 2012 r.) i 2,9% (w 2011 r.).

W przypadku programów przygotowania zawodowego dorosłych najbardziej popularnymi (pomijając inne obszary szkoleń – 59,0% w 2012 r. i 60,5% w 2011 r.) okazały się:

- technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów – absolwenci tych form aktywizacji stanowili 14,5% (w 2012 r.) i 5,8% (w 2011 r.),
- usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 12,0% (w 2012 r.) i 9,3% (w 2011 r.),
- architektura i budownictwo – 6,0 % (w 2012 r.) i 4,7% (w 2011 r.).

Tabela 13. Obszary programów staży i przygotowania zawodowego dorosłych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2011-2012²⁷

Wyszczególnienie	Staż		Wzrost/ spadek	Przygotowanie zawodowe dorosłych		Wzrost/ spadek
	– kończący –			– kończący –		
	2011	2012		2011	2012	
Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	83	34	-49	0	0	0
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	52	41	-11	0	0	0
Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	42	12	-30	0	0	0
Języki obce	0	0	0	0	0	0
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	29	48	19	0	0	0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	708	595	-113	0	0	0
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	278	295	17	0	0	0
Zarządzanie i administrowanie	129	86	-43	0	0	0
Prawo sekretarskie i biurowe	1 981	1 707	-274	0	0	0
Prawo	33	26	-7	0	0	0
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	10	8	-2	0	0	0
Matematyka i statystyka	3	2	-1	0	0	0
Informatyka i wykorzystywanie komputerów	89	41	-48	0	0	0
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	148	79	-69	5	12	7
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	63	37	-26	0	0	0
Architektura i budownictwo	164	109	-55	4	5	1
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	62	87	25	0	0	0
Weterynaria	22	20	-2	0	0	0
Opieka zdrowotna	137	109	-28	0	0	0
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	308	250	-58	0	0	0
Ochrona własności i osób	6	8	2	0	0	0
Ochrona środowiska	23	19	-4	0	0	0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	116	90	-26	0	0	0
Usługi gastronomiczne	351	200	-151	10	1	-9
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	118	105	-13	8	10	2
Usługi krawieckie, obuwnicze	35	36	1	2	1	-1
Usługi stolarskie, szklarskie	70	37	-33	4	3	-1
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	22	20	-2	0	0	0
Pozostałe usługi	360	219	-141	1	2	1
Inne obszary szkoleń	4 156	1 944	-2 212	52	49	-3
Ogółem	9 598	6 264	-3 334	86	83	-3

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

²⁷ Efektywność liczona na koniec roku, w którym realizowane były staże i przygotowanie zawodowe dorosłych (Załącznik nr 4 MPiPS).

7.3. EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA OBSZARÓW W PROGRAMACH STAŻY I PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH W 2012 ROKU²⁸.

W roku 2012, spośród wszystkich absolwentów, którzy ukończyli staże, zatrudnienie znalazło 47,8% osób. W Odniesieniu do roku 2011 odnotowano wzrost efektywności o 0,7 pkt proc., natomiast w stosunku do roku 2010, aż o 9,0 pkt proc.

Największe wzrosty w odniesieniu do roku ubiegłego odnotowano w takich obszarach jak:

- ochrona własności i osób (wzrost o 41,7 pkt proc.),
- nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (wzrost o 41,7 pkt proc.),
- nauki o życiu i przyrodzie, w tym: biologia, zoologia, chemia fizyka (wzrost o 22,5 pkt proc.).

Największe spadki wystąpiły z kolei w obszarach:

- dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna (spadek o 36,4 pkt proc.),
- rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo (spadek o 26,6 pkt proc.),
- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy (spadek o 21,1 pkt proc.).

W roku 2012, wśród wszystkich absolwentów, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe dorosłych, zatrudnienie znalazło 44,6% osób, a więc o 19,4 pkt proc. mniej względem roku poprzedniego i jednocześnie więcej o 30,5 pkt proc. w stosunku do roku 2010.

Największe wzrosty w odniesieniu do roku ubiegłego odnotowano w takich obszarach jak:

- usługi krawieckie, obuwnicze (wzrost o 50,0 pkt proc.),
- usługi stolarskie, szklarskie (wzrost o 41,7 pkt proc.).

Największe spadki wystąpiły z kolei w obszarach:

- architektura i budownictwo (spadek o 140 pkt proc.),
- usługi gastronomiczne (spadek o 60 pkt proc.).

²⁸ Efektywność liczona na koniec roku, w którym odbywały się staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. (Załącznik nr 4, MPiPS)

8. PODSUMOWANIE

Szczegółowa analiza zebranego materiału statystycznego umożliwia wyciągnięcie kilku istotnych wniosków:

- Szkolenia są bardzo popularną i wykorzystywaną formą aktywizacji bezrobotnych. W 2012 roku urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim skierowały na szkolenia łącznie 3 999 bezrobotnych i poszukujących pracy – o 1 808 osób więcej niż w 2011 (wzrost o 82,5%). Od roku 2012 – wzorem lat 2006-2010 – zwiększono środki z Funduszu Pracy przeznaczone na aktywne formy zatrudnienia. Kwoty wydatkowane na ten cel nie są tak wysokie jak w rekordowym roku 2009 (20,7 tys. zł.), niemniej taka tendencja pozwala sądzić, iż liczba przeszkolonych osób bezrobotnych i poszukujących pracy będzie systematycznie wzrastać. Nakłady finansowe poniesione w 2012 r. (6 tys. zł.) na realizację tej usługi zwiększyły się w stosunku do roku 2011 o 60,2%,
- Wzrosła w regionie liczba instytucji szkoleniowych. W porównaniu do roku 2011 ich ilość zwiększyła się o 32 instytucje (o 11,1%). Wzorem roku poprzedniego w 2012 r. najwięcej instytucji szkoleniowych na Warmii i Mazurach działało w obszarach: *stowarzyszenie, fundacja oraz inna osoba prawna; osoba fizyczna*,
- Struktura uczestników szkoleń wskazuje, że częściej uczestniczą w nich mężczyźni (63,7%, kończących szkolenie), osoby pomiędzy 18-24 rokiem życia (33,6% absolwentów), z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (26,2%),
- Zakres tematyczny szkoleń i kursów przeprowadzonych w 2012 roku przez powiatowe urzędy pracy był bardzo różnorodny. Najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniach w zakresie *usługi transportowe*, w tym kursy prawa jazdy - 25,1% osób, które ukończyły szkolenia. Na drugim miejscu uplasowały się kursy z zakresu *architektury i budownictwa* – 10,3%, które w przeważającej części dotyczyły tematyki związanej z budownictwem. Najmniej osób bezrobotnych i poszukujących pracy szkoliło się z zakresu *rozwoju osobowości i kariery zawodowej, nauk humanistycznych (bez języków obcych) i społecznych oraz weterynarii* (0,02%),
- Najwięcej organizowanych w 2012 roku w województwie kursów (36,8%, tj. 468) obejmowało od 31 do 80 godzin dydaktycznych. Równie często odbywały się szkolenia trwające od 151 do 300 godzin (28,6%). Najmniejszy odsetek w ogólnej liczbie zorganizowanych szkoleń – 2,4 % stanowiły szkolenia długie, powyżej 300 godzin,
- W 2012 roku efektywność zatrudnieniowa szkoleń, liczona na koniec marca br. wynosiła 42,0%, okazała się jedną z niższych, jakie uzyskały różnorodne formy aktywizacji zawodowej zakończone w tym okresie w Warmińsko-Mazurskim. Niższą wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzowały się jedynie prace społecznie użyteczne (22,7%). Największą efektywnością, powyżej średniej w województwie, charakteryzowały się szkolenia w trzech obszarach tematycznych: *usługi stolarskie, szklarskie* – 58,6%, *zarządzanie i administrowanie* – 57,8%. *Języki obce* – 57,1%,
- Przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy inne instrumenty wsparcia inicjatyw szkoleniowych są wykorzystywane w praktyce urzędów stosunkowo rzadko. W 2012 roku pożyczek szkoleniowych udzielono 2 osobom, wydano na ten cel 7,4 tys. zł. Studia podyplomowe finansowano 67 osobom (poniesione koszty z Funduszu

Pracy to 80 tys. zł). Do egzaminów sfinansowanych z Funduszu Pracy umożliwiających uzyskanie uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów zawodowych przystąpiło w 2012 r. 569 osób. Na ten cel przeznaczono kwotę 76,9 tys. zł.

- Od trzech lat systematycznie rośnie efektywność zatrudnieniowa takich form aktywizacji bezrobotnych jak staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. W stosunku do roku 2010 odsetek osób, które w okresie do trzech miesięcy od ukończenia stażu znalazły zatrudnienie zwiększył się o 9,0 pkt proc., natomiast osób po ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych, aż o 30,5 pkt proc.
- Według stanu na koniec III kwartału 2013 r. na szkolenia skierowano 3 670 bezrobotnych, czyli o 1 019 (38,4%), więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Taka forma aktywizacji bezrobotnych charakteryzowała się jednak najniższym udziałem procentowym przeszkolonych w ogólnej liczbie zaktywizowanych bezrobotnych (6,5% ogółu). Najwyższy natomiast wskaźnik osób zaktywizowanych, bo 13,2%, osiągnęły staże.
- Spośród szkoleń realizowanych przez urzędy pracy w 2013 r.²⁹ zdecydowanie wyższą efektywność osiągnęły szkolenia indywidualne, po ukończeniu których zatrudnienie znalazło 32,6% bezrobotnych. W tym samym czasie pracę po odbytych szkoleniach grupowych podjęło 24,0% bezrobotnych. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia, z uwagi na kierunki szkoleń bezrobotnych, osiągnęły szkolenia z zakresu biznesu (52,9%) oraz rolnictwa i leśnictwa (27,1%).

Opracowanie:
Wydział Polityki Rynku Pracy
Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

WICEDYREKTOR
ds. Rynku Pracy
Wiesław R. Dłogodziński

²⁹ Wg stanu na koniec III kwartału 2013 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

- ERK – Europejskie Ramy Kwalifikacji
- FP – Fundusz Pracy
- MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
- MG – Ministerstwo Gospodarki
- MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- MUP – Miejski Urząd Pracy
- OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
- KPD – Krajowy Plan Działania na rzecz Zatrudnienia
- KPR – Krajowy Program Reform
- KRK – Krajowe Ramy Kwalifikacji
- PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- PRK – Polskie Ramy Kwalifikacji
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy
- RPD – Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia
- WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

BIBLIOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013.675)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2012, poz. 186, z późn. zm.)
4. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, Decyzja NR 1720/2006/WE z dnia 15 listopada 2006 r., ustanawiająca program działania w zakresie uczenia się przez całe życie
5. Krajowy Plan na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (KPDZ/2012-2014), Załącznik do uchwały nr 138/2012 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2012 r., Warszawa 2012 r.
6. Krajowy Program Reform na rzecz Realizacji Strategii *Europa 2020*, Warszawa 2011 r.
7. Regionalny Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2012 r., Olsztyn 2012 r.
8. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku, Olsztyn 2006 r.
9. Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, *Ekonomia społeczna a publiczne służby zatrudnienia w Polsce – zasady, perspektywy i kierunki współpracy*, pod red: S. Mazura i A. Pacut, Warszawa 2008 r.
10. Philippe Tissot, *Terminology of vocational training policy. A multilingual glossary for an enlarged Europe*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2004 ISBN 92-896-0272-4
11. Europejskie Centrum Szkolenia Zawodowego (CEDEFOP), *Ramy kwalifikacji w Europie: modernizacja edukacji i szkoleń*, nota informacyjna, www.cedefop.europa.eu
12. <http://www.dniuczeniasiedoroslých.pl/>
13. <http://www.e-mentor.edu.pl/>
14. <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl>
15. <http://www.men.gov.pl/>